časopis seminaristov

BRÁZDA

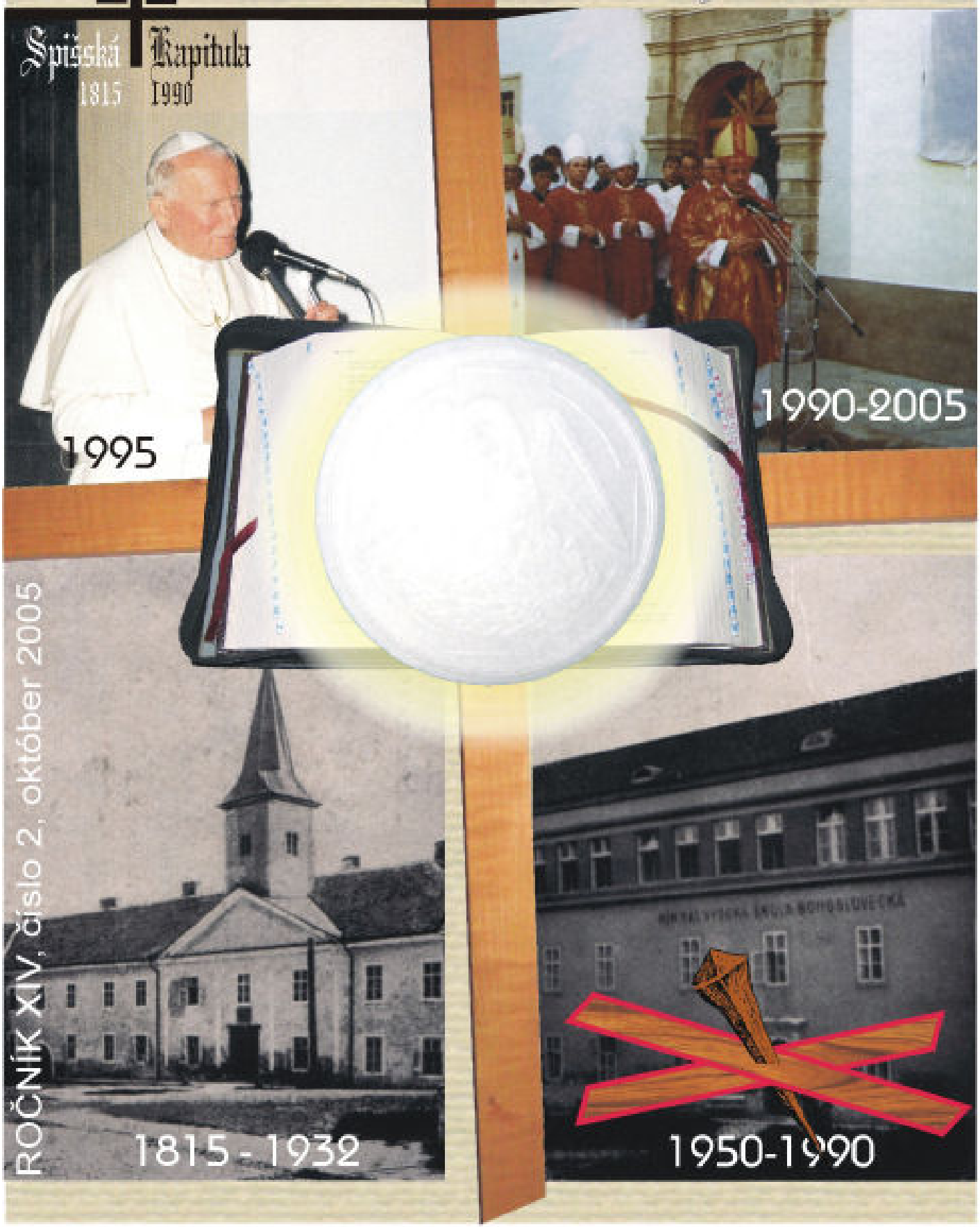

ROČNÍK XIV, číslo 2, október 2005

obsah

2 Úvodník
Michal Janiga
3 Príhovor rektora seminára
Mons. Jozef Jarab
5 Dejiny spišského seminára
Milan Kerdík
9 F. Skyčák o výchove v seminári
Martin Majda
10 Spomienky Mons. Kľučára
Mons. Michal Kľučár
12Spomienky otcov predstavených
predstavení seminára
13Potreba doby
Peter Zibura
14 Symbol v živote Cirkvi
Ľuboš Laškoty, Martin Bednár
15 Prišli noví...
Martin Trojan
18 Martin Koleják
rozprával sa Michal Janiga
20 Sedem dní na púti
Pavol Jurčaga, Michal Janiga
25 Posolstvo svetových dní mládeže
Matúš Reiner
26 Komentár k listu Rimanom (2.časť)
Anton Tyrol
28 Bdelosť
Marek Ondra
30 Pane, zostaň s nami

32 Pútnik najvzácnejší

34 Adorácia Najsvätejšej sviatosti
Ivan Hupka, Martin Trojan
36 A na Lenina zabudli...
Gleb Česnokov
37 „keď malí „šantri“ vytáčajú“
Pavel Kolivoška
38 Do tvojich rúk, Pane...
pripravil Michal Janiga
39 Správy
Pavol Jurčaga, Juraj Cvoliga

ÚVODNÍK

V slede času, v ktorom sme pozbavení neprávostí rokov minulých a naplno prenasledovaní tými, ktoré dnes kynožia vnútro človeka možno uprieť svoj zrak na mnohé dejinné skúšky, ktoré si vyžadovali svedectvá, kde víťazstvo ducha bolo vykupované obeťami. Pri obzretí sa späť u mnohých z nás dovidieť na začiatok života a aj to len v pamäti tých, čo prijali Boží dar, ktorý im v synoch dal Pán. Na našom začiatku bol však koniec života človeka, na ktorom Boh svoj plán vyplnil. Uprime dnes pohľad na to nespočetné množstvo tých, čo svedčili i zlyhali, milovali i nenávideli, budovali i ničili. Urobme to práve teraz, v čase v ktorom sme i my vsadení do histórie kraja, kultúry, náboženstva, života Spišskej Kapituly a povzbudení i ponaučení časmi minulými. Skúsme doň napísať niekoľko strán. Využime v tieto dni albumy, ktoré sú otvorené a ožiarené životmi osobností, ktoré roky svojho života prežili v týchto miestach. V tieto dni, keď si pripomíname predovšetkým čas obnovenia činnosti seminára po udalostiach, ktoré boli skúškou viery pre pozvaných Kristom, možno nájsť niečo, čo nám dáva silu a odvahu zostať zdravým koreňom, ktorý vyháňa vždy nové výhonky. Ladislav Hanus, či František Skyčák nezlomne verili, že do budúcnosti sa dá dívať s dôverou. Duch totiž veje kadiaľ chce. Dnes sa nemožno uspokojiť len s tým, že hlavnú zodpovednosť, bremeno a horúčosť dňa znášajú starší, že oni sú majstri a my len ich učeníci, že my sa ešte len priúčame, pripravujeme. Áno, neustále to tak bude, ale v prvom rade sme povolaní, sme mladým pokolením, otvorení, hľadajúci, vyzbrojení poslaním byť svedkami Krista a ostať verní. Nie je to ľahké, nikdy nebolo a nebude. Možno ostať stáť a dívať sa do blba, možno sa nechať opiť rožkom, možno utiecť, možno sa skryť a žiť si svoj svet, možno však i veľa zmeniť, bojovať, svedčiť, pomáhať, „byť dlažbou, po ktorej budú kráčať duše do neba“ (Ján Pavol II.), no možno to dokázať správne len pre Nebeské kráľovstvo a s pohľadom na Krista. Tak teda začnime, ale hneď, nie zajtra.

Michal Janiga

Brázda

Časopis seminaristov v Spišskej Kapitule.
Vydáva Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka,
Spišská Kapitula 12, 053 04 Spišské Podhradie. E-mail: brazda@spiskap.sk.
Rediguje redakčná rada, ktorú vedie Michal Janiga.
Odborná spolupráca: ThDr. Juraj Spuchľák, PhD.
Číslo technicky pripravili: Martin Majda, Peter Zibura, Miroslav Ondrejka.
Ilustračné foto: fotoarchív Michala Janigu,fotoarchív Libora Cvacha, elektronický zdroj, fotoarchív Vincenta Poláka, fotoarchív Zeleného domu, archív kapitulskej knižnice.
Redakcia má právo na úpravu článkov.
Číslo neprešlo odbornou jazykovou úpravou.
Tlač: MTM, Levoča.
Pre vnútornú potrebu.

Naša prítomnosť i budúcnosť je v rukách Božích

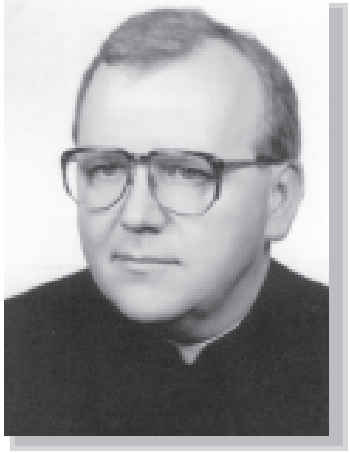

Milí a ctení čitatelia nášho seminárskeho časopisu Brázda!

Privítal som myšlienku redakcie Brázdy venovať prvé číslo v akademickom roku 2005/2006 190. výročiu založenia kňazského seminára v Spišskej Kapitule (1805) a 15. výročiu jeho obnovenia (1990). Rád vyhovujem redakcii a zostavujem príspevok z troch zastavení:

Prvé je z roku 1990, keď sme začínali a vo svojom odkaze – nazvanom „Krédo formátorov a pedagógov" je stále aktuálne.

Druhé zastavenie je z roku 2000. V Jubilejnom roku nášho Pána Ježiša Krista sme si pripomínali prvé desaťročie. Vtedajší vicerektor seminára a dnešný spišský pomocný biskup Mons. Štefan Sečka zhodnotil 10 rokov života Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí.

Tretie zastavenie je po 15 rokoch. Je pokorné, pozerajúce na brázdu 15 rokov života seminára ako inštitúcie, ale i osobného života toľkých mladých mužov, čo pod strechou seminára prežili svoju šesťročnú formáciu, aby na jej záver vložiac svoju ruku do rúk biskupa – svätiteľa vyjadrili to známe biblické: „Hľa tu som Pane, pošli mňa!"

Je vďačné, lebo Božia láska a dar povolania pre toľkých je svedectvom, že Boh miluje aj nás.

Je i odprosujúce, lebo pre naše ľudské chyby a zlyhania sme si spôsobili veľa škôd a preto znie z našich úst po lektúre známe starokresťanské: „Tu autem Domine, miserere nobis."

Je i prosiace, lebo Darca povolania, On, Dobrý Pastier naučil pre každý čas života svojej Cirkvi, v rokoch sucha i hojnosti vyslovovať tú istú prosbu: „Žatva je veľká, robotníkov málo. Pošli na svoju žatvu..." A ako refrén k tejto výzve ozýva sa zo sŕdc veriacich i jednoznačný dodatok o kvalite: „Ó, Pane, svätých kňazov udeľ nám!"

Zastavenie prvé: Takto sme začínali.

(Tento príhovor odznel pri otvorení Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka vo veľkej aule, dňa 3.10.1990 - vyberáme len niektoré myšlienky z neho)

Čo dnes prežívame na tomto mieste, je mimo iného odpoveďou na otázku ako dlho sa čaká na splnenie proroctva. 9. septembra minulého roku (1989) pri konsekrácii nášho otca biskupa (Mons. Františka Tondru) v spišskej katedrále hlavný konsekrátor Jozef kardinál Tomko vyslovil prorocké slová o trhaní mrakov a brieždení nad Tatrami. V horizonte ešte ani nie jednoročného obrazu nového spoločenského zoskupenia objavili sa potom jasné znaky Božej lásky k nám všetkým. Toho biblického: „Pán neopustí svoj ľud...".

Do múrov zdevastovaných ideológiou nenávisti prichádzajú dnes poslovia lásky; na pôdu zdevastovanú vládou nevzdelancov, prichádza dnes živý symbol vzdelanosti; do múrov, ktoré slúžili ničivej idei konfrontácie a rozdelenia, vstupujú dnes nohy budúcich poslov evanjelia, pokoja, dialógu, vzájomnej tolerancie, úcty, láskavého porozumenia, zvestovatelia bratskej jednoty človečenstva v pluralite názorov.

Po dlhé desaťročia bol z týchto múrov vyháňaný duch. Máme všetci tú česť byť svedkami okamihu, keď sa do nich vracia v apoštoloch duchovnosti, aby si túto pôdu objali a pobozkali. Jedno z najvydarenejších diel maliara, majstra Hanulu je dielo s názvom „Na rodnej hrude". Oráč slovenskej zeme sedí na pluhu a pozerá na brázdu. Časť má z nej za sebou, časť pod svojimi nohami a pred sebou nepooranú panenskú zem. Symbolický obraz našej dnešnej situácie pri tejto príležitosti tu a na tomto mieste.

Keď v roku 1976 spišské biskupstvo oslavovalo 200-té výročie svojho vzniku, pri slávnostných bohoslužbách v katedrálnom chráme, kazateľ - dnes už nebohý pán dekan Štefan Klubert z Levoče, povedal: Nebyť jestvovania dvoch ústavov v Spišskej Kapitule - Kňazského seminára a Učiteľskej akadémie, kde sa vychovávali kňazi a učitelia, čo odtiaľ svorne každý rok odchádzali do dedín a zapadákov Spiša, Liptova a Oravy a vôbec Slovenska, ktovie, či by sme dnes na tomto kúsku zeme pod Tatrami ešte rozprávali po slovensky. Historikov a komentátorov dejinných zlomov v našom národe čaká ešte úloha triezvo, ale reálne zhodnotiť, koľko tento zásah moci, zloby v celej šírke bytia jednotlivcov a spoločnosti, napáchal škôd. Preto je dobrá i táto chvíľa na to, aby sme v tichom obdive a úcte zastali pri životných obetiach - často až po vyliatie krvi - absolventov oboch ústavov Spišskej Kapituly, či už to boli profesori, kňazi, bohoslovci, či študenti.

Akoby svorník v gotickej klenbe života biskupstva, spája tieto obety a vynáša ich do nadhviezdnej

výše obeta pastiera - biskupa Jána Vojtaššáka.

Po ňom považujem za potrebné na tomto mieste vyjadriť úctu a poďakovať sa všetkým vám, ktorí ste spolu s ním prechádzali zastávkami krížovej cesty. Vy ste vyobetovali a zaslúžili náš dnešok. Vám, starší spolubratia kňazi biskupstiev, patrí poďakovanie kňazského seminára za statočne žité kňazstvo, vedľa ktorého sa mohli zrodiť nové výhonky kňazských povolaní. Naše poďakovanie patrí vám, statoční páni profesori a učitelia, ktorých dar nezviedol a hrozba nesklonila.

Preto pred vás všetkých chceme položiť svoje krédo:

Kňazský seminár i fakulta chce vychovávať kvalifikovaných a posvätených služobníkov Božieho ľudu. Chceme vychovávať pokračovateľov apoštolov, čo budú slúžiť konkrétnym potrebám, čo slovom pravdy a božími darmi nasýtia tých, z radov ktorých ich povolal Pán.

Chceme vychovať kňazov zodpovedných za novú evanjelizáciu v postoji ochotného prijatia i kritického rozlišovania. Kňazov schopných pochopiť duchovné očakávanie i schopných splniť túžby ľudského srdca, ktoré je zamerané na absolútno v hĺbke svojej bytosti. Kňazov schopných kultúrnej analýzy vzhľadom na účinné stretnutie s moderným svetom.

Chceme vychovať nových kňazov, ktorí s evanjeliom v ruke, ale ešte viac vo svojom živote budú podnecovať odpovede na základné otázky v živote človeka.

Budeme vychovávať kňazov, ktorí na prelome tisícročí budú poslaní na zveľadenie dedičstva predošlých generácií.

Aké je dedičstvo, ktoré máme v našej generácii zveľadiť? Aký je človek, ku ktorému pošleme terajších kandidátov kňazstva? Terén našich úloh zmapoval na začiatku roka filozof a prezident Václav Havel takto: „Najhoršie je, že žijeme v skazenom mravnom prostredí. Ochoreli sme morálne, lebo sme si zvykli niečo iného hovoriť a niečo iné si myslieť. Naučili sme sa v nič neveriť, nevšímať si jeden druhého, starať sa len o seba. Pojmy ako láska, priateľstvo, súcit, pokora, či odpustenie, stratili svoju hĺbku a rozmer a pre mnohých z nás znamenajú len akési psychologické zvláštnosti, alebo sa javia ako zatúlané pozdravy z dávnych čias, vyzerajúce trošku smiešne v ére počítačov a kozmických rakiet. Len máloktorí z nás dokázali nahlas zvolať, že mocní by nemali byť všemocní. Mravné ovzdušie, to nie sú len tí bývalí mocnári, všetci sme si na totalitný systém zvykli a prijali ho za nezmeniteľný fakt a tým ho vlastne udržovali. Nie je to dedičstvo cudzie, ale je to zlo, ktoré sme na sebe a v sebe dopustili."

Veríme a nádejáme sa, že naši seminaristi - budúci kňazi, budú kňazmi Ježišovej radostnej zvesti - evanjelia, budú poslami lásky, pokoja, budú príkladmi v obetavosti, a tak prispejú za pomoci darov Božieho ducha k obnove, tvárnosti i tohto nášho sveta pod Tatrami.

Zastavenie druhé: Takto sme pokračovali v začatom.

(Nižšie uvedené riadky napísal v roku 2000 vtedajší vicerektor kňazského seminára, dnešný spišský pomocný biskup Mons. Štefan Sečka – vyberáme len niektoré myšlienky z neho)

Nemožno zabudnúť na chvíle, s akým zápalom pravidelne prichádzali veriaci z košického a spišského biskupstva do seminára pomôcť. Rozsah prác bol nesmierne veľký, termín krátky, lebo už v októbri mal začať výchovno-vzdelávaci proces v obnovenom seminári. Bolo potrebné zrekonštruovať - elektrické vedenie, rozvod vody, ústredné kúrenie, urobiť potrebné stavebné úpravy. To sa podarilo vďaka veľkej obetavosti veriacich.

Slávnostné otvorenie seminára bolo 3. októbra 1990. Začiatky boli náročné pre študentov i vychovávateľov. Počas roka sa dotvárali jednotlivé katedry. I v rámci celého Slovenska sa hľadal spôsob existencie jednotlivých seminárov vo zväzku fakulty a vysokého školstva.

Mnohí, dovtedy odmietaní štátnou mocou, po dlhých rokoch čakania začali realizovať svoje povolanie ku kňazstvu. Najmä v rokoch 1993/1994 dosiahol najvyšší počet 361 študentov denného štúdia.

Omladené presbytéria diecéz sú veľkým znamením nádeje životnosti miestnych cirkví. Najbližšie roky potvrdia, alebo..., či vynaložené úsilie biskupov, kňazov, rehoľných sestier a predovšetkým veriacich prinesú ovocie v živote presbytéria každej diecézy, či duchovné a materiálne obety budú úrodnou zemou pre nové duchovné povolania.

Zastavenie tretie: Naša prítomnosť i budúcnosť je v rukách Božích.

K 190. výročiu kňazského seminára v Spišskej Kapitule a 15. výročiu jeho obnovenia doplnenie štatistiky otca biskupa Mons. Štefana Sečku:

Za 15 rokov pripravil ku kňazskej službe a životu seminár vo formačnom procese a teologická fakulta (do roku 2003 Univerzita Komenského v Bratislave, Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta a od 1. 9. 2003 Katolícka univerzita v Ružomberku, Teologická fakulta) 469 svojich bohoslovcov a poslucháčov a vysokoškolské štúdium v obore katolícka teológia a náboženská výchova ukončilo 765 laikov i rehoľníkov – rehoľníc.

Nech je za tento dar vzdávaná Bohu chvála a vďaka i prosba, aby nás Pán nášho života a Darca nášho povolania zachoval v konaní dobra, pre spásu našu i našich blížnych a aby nám dal sily, svoju pomoc i požehnanie pre všetky práce a podujatia, ktoré k lepšiemu menia náš každodenný život a tým aj tvár, obraz našej spoločnosti.

Mons. Jozef Jarab
rektor seminára

DOMUS PRESBYTERORUM
SENIORUM EDUCATIONI
EMERITORUM QUIETI
AUGUSTAE MARIAE THERESIAE
CLEMENTISSIMA MONARCHA
POPULUS PRIMUS STATUIT
DE SALBECK
PP ANNO MDCCLXXX

veľký seminár do roku 1933

DEJINY SPIŠSKÉHO SEMINÁRA

Založenie spišského seminára úzko súvisí so vznikom samostatného spišského biskupstva. Cirkevné i svetské vrchnosti sa viackrát pokúsili povýšiť spišské prepošstvo na nezávislé biskupstvo a z kolegiálnej kapituly vytvoriť sídelnú kapitulu. Po neúspechoch minulých storočí uhorská panovníčka Mária Terézia po dohode so Svätou Stolicou vykrojila z Ostrihomskej arcidiecézy tri nové biskupstvá: spišské, rožňavské a banskobystrické. Súčasne so vznikom nových biskupstiev podelili aj klerikoz trnavského generálneho (červeného) seminára podľa územia, odkiaľ pochádzali. Spišskému biskupstvu priradili 38 klerikov. Ostali naďalej študovať v Trnave, resp. keď Mária Terézia roku 1777 preložila seminár červených do Budína, aj spišskí klerici prešli študovať tam.

Keďže podľa predpisov Tridentského koncilu každé biskupstvo má mať vlastný seminár, v ktorom výchova kléru je prispôsobená miestnym pastoračným požiadavkám, hneď pri založení spišského biskupstva sa bolo treba postarať o jeho zriadenie. Bolo totiž potrebné postaviť budovu seminára, no zároveň budovu pre seminaristov a kňazov práceneschopných a starých (deficientov). 29. októbra 1779 vydala Mária Terézia dekrét, ktorým okrem iného budovu bývalého jezuitského kolégia v Spišskej Kapitule – kodriu, odovzdala prvému spišskému biskupovi Karolovi Salbekovi do užívania. Na základe toho roku 1780 zriadil biskup Salbek z tejto rezidencie kňazský domov pre kňazov - deficientov. O rozšírenie a doplnenie seminára sa už biskup nemohol postarať, lebo práve vtedy vyšlo nariadenie o zrušení diecéznych seminárov a výchova sa mala realizovať v generálnych seminároch.[1]

Po zrušení jozefínskych generálnych seminárov otázka seminára bola znovu aktuálna. Miestodržiteľská rada svojím nariadením zo dňa 17. novembra 1797 prisúdila spišskokapitulský kňazský domov spišskému semináru. V rokoch 1810 – 1815 postavil kanonik Juraj Páleš na príkaz spišského biskupa Michal Brigida pre seminár budovu, v ktorej začal seminár pôsobiť 12. novembra 1815 podľa štatútov schválených biskupom. Patrónom seminára sa stal sv. Ján Nepomucký. Seminár počítal so 40-50 bohoslovcami. Prešli sem aj spišskí klerici z ostatných seminárov a tak tu študovalo prvý rok 30 klerikov. Je možno typické, že prvým špirituálom seminára bol známy bernolákovec Jozef Klinovský.

Zvláštnosťou Spiša bolo, že okrem seminára tu bol založený v roku 1819 aj ústav pre výchovu učiteľov – kantorov. Biskupi si totiž uvedomovali, že na vzdelanie a kresťanskú výchovu ľudí nestačí len kňaz, ale ten musí mať v každej farnosti svojho pomocníka – učiteľa, ktorý okrem vzdelávania detí vykonával aj mnohé cirkevné služby, počnúc zvonením, cez hru na organ až po asistenciu na pohreboch a iných obradoch. Tak boli oba ústavy cez celú dobu vzájomne prepojené najmä cez učiteľov a špirituálov.

Na lýceu sa prednášala dogmatika, cirkevné právo, cirkevné dejiny, polemika, biblistika, hermeneutika, morálka a pastorálka, neskôr pribudli aj iné predmety, medzi nimi napr. fundamentálna teológia, latinčina, biblické jazyky a napokon filozofia. Do seminára sa totiž prijímali aj absolventi 6. ročníka gymnázia bez maturity. Títo museli absolvovať dvojročný kurz filozofie najskôr v Jágri, potom v Trnave, neskôr v Rožňave a od roku 1857 aj v spišskom seminári.[2]

Klerici vstávali obyčajne o 5.00 hodine, od 6.00 do 7.30 bolo štúdium, o 7.30 sa začala svätá omša v domácej kaplnke. Raňajky klerici nedostávali, aby si zvykli na eucharistický pôst, ktorý trval až do poludnia. Pravidelné raňajky sa začali podávať až za biskupa Párvyho začiatkom 20. storočia. Od 8.00 do 10.00 boli prednášky. Od 10.00 do 10.30 bol voľný čas. Od 10.30 do 11.45 štúdium. Do 12.00 duchovné čítanie. Od 12.00 obed do 12.45. Po ňom voľný čas do 13.45. Od 14.00 do 16.00 prednášky, teda od 16.30 do 18.15 štúdium. Od 18.15 do 18.45 boli tzv. cirkuly. Spočívali v tom, že najlepší žiaci skúšali klerikov z učiva, ktoré sa prebralo toho alebo predošlého dňa na prednáškach. O 18.45 duchovné čítanie až do 19.00 kedy bola večera. Do 20.45 bol voľný čas a po večernej modlitbe odpočinok. Duktori zhasli sviečky, oznámili „silentium“, aby v nočnom odpočinku nebol nik vyrušovaný.[3] Zvláštnosťou bolo, že tu bol aj karcer pre previnilých kňazov. Mal slúžiť bohoslovcom na odstrašenie.

Seminár mával priemerne 30-50 bohoslovcov, čo stačilo na nahradenie úbytku kňazov. Bohoslovci nosili spočiatku čierne reverendy, od roku 1876 modré reverendy s čiernym cingulom. Svoje urobila aj maďarizácia z konca 19. storočia a začiatkom 20. storočia, najmä po Apponyiho školských zákonoch z roku 1907, kedy bola slovenčina úplne vytlačená dokonca aj z hovorového jazyka v seminári. Roku 1893 pápež Lev XIII. vydal encykliku *Providen-*

pôvodné archívne miesto v katedtrálnom chráme

študovňa, rok 1918

cvičná kazateľnica v jedálni

seminárska kaplnka, rok 1925

Dr. La

pohľad na bibliotéku

biskup Ján Vojtaššák
1877 - 1965

rektor František Skyčák
1899 - 1945

Dr. Ladislav Hanus
1907 - 1994

Michal Brigita
zakladateľ seminára1815

budova seminára a učiteľského ústavu po rekonštrukcii

tissimus Deus, v ktorej žiadal prehĺbenie biblických štúdií. Od roku 1896 seminár venoval štúdiu exegézy 4 hodiny týždenne. Rozrástla sa aj seminárska knižnica. Do roku 1890 sa v nej nachádzalo do 4000 zväzkov, roku 1895 z pozostalosti po kňazovi Alojzovi Kaváčovi bola rozšírená o niekoľko sto zväzkov.[4] Kríza nastala počas 1. svetovej vojny, kedy mnohí z bohoslovcov narukovali a seminár takmer zanikol. Vtedy sa stal rektorom seminára veličiansky farár Ján Vojtaššák, ktorý vynaložil mnoho úsilia na oživenie seminára aj neskôr ako biskup. V roku 1922 bol v seminári zavedený kurz filozofie a tak sa dĺžka štúdia predĺžila zo 4 na 5 rokov. Pre gymnazistov 5. až 8. triedy, ktorí pocítili kňazské povolanie, zriadil biskup malý seminár, najprv v Spišskej Kapitule, od roku 1928 v Levoči. V rokoch 1932-33 bol seminár podstatne prebudovaný a učiteľský ústav dostal novú budovu. Biskup Ján Vojtaššák neváhal posielať nadaných bohoslovcov na štúdiá aj do zahraničia a tým dosiahol, že v medzivojnovom období mal spišský seminár najkvalifikovanejších profesorov na Slovensku.[5]

V seminári pôsobili alebo boli jeho odchovancami osobnosti, ktoré sa významným spôsobom zapísali či do slovenskej kultúry, literatúry, dejín, politiky: Daniel Udránsky, František Hadri-Drevenický, Mikuláš Šprinc, Janko Silan, Ján Ferenčík, Mikuláš Stanislav, Ján Jalovecký, František Skyčák, Ladislav Hanus, Štefan Mišík, Jozef Špirko, Ján Vojtaššák, Štefan Barnáš, Andrej Hlinka. Verdiktom Viedenskej arbitráže z 2. novembra 1938 museli nastúpiť vojenskú službu predstavení seminára Dr. Štefan Barnáš a Dr. Mikuláš Stanislav a dvaja bohoslovci. Do seminára prišli prof. Ján Jalovecký a spolu s ním aj 11 bohoslovci z Rožňavy + dvaja bohoslovci z Košíc. Zásluhou prof. Jána Jaloveckého získal spišský seminár odborníka liturgického hnutia.[6]

Príchod komunistickej moci vo februári 1948 neveštil nič dobré. Poštátnili a potom úplne zrušili učiteľský ústav. V septembri 1948 poštátnili malý seminár v Levoči. . V polovici augusta 1950 bol poštátnený aj veľký seminár v Spišskej Kapitule. Jeho budovu dostala najprv armáda a mala tu hudobnú školu, neskôr ju získalo Ministerstvo vnútra a otvorili tu školu pri príslušníkov ZNB, ktorá sa v 80-tych rokoch premenila na inštitút Ministerstva vnútra pre ďalšie vzdelávanie príslušníkov ZNB.[7]

V novembri 1989 bola budova seminára takmer prázdna, pretože policajná škola tu za-

nikla. V susednej budove bývalého učiteľského ústavu bol celoštátny policajný archív. Cirkvi sa podarilo získať 27. januára 1990 obe budovy späť do svojho vlastníctva. Spišský, košický a rožňavský biskup sa dohodli, že tu obnovia kňazský seminár pre všetky tri diecézy. Za jeden rok sa zrenovovala spustnutá budova bývalého seminár, takže 3. októbra 1990 sa mohlo začať s vyučovaním v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka. Presťahovali sa sem bohoslovci z Bratislavy z diecéz Spiš, Košice a Rožňava, čím prevýšili počtom bratislavský seminár. Neskôr sa otvorilo aj diaľkové štúdium, od roku 1994 vznikol seminár v Košiciach, čím od školského roku 1999/2000 tu prvýkrát študujú len bohoslovci z diecéz Spiš a Rožňava. Problémom bola absencia kvalifikovaných učiteľov. Ukázalo sa však, že diecézy disponovali dostatočným množstvom kňazov venujúcich sa určitým odborom, takže sa aj tento problém prekonal. Nadobudli si vedecké i akademické hodnosti, čo počas komunizmu nebolo možné.[8]

Milan Kerdík

poslucháreň v prebudovanom seminári

bohoslovecká cela po prebudovaní

nový oltár od majstra Benku, rok 1943

vysviacka Dr. Štefana Barnáša za pomocného spišského biskupa 5.11.1949

pohľad na seminár pred obnovením - juhovýchod

[1] Porov.: ŠPIRKO, J.: Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. Dejiny spišského seminára. In: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti: Sborník z príležitosti nového oltára v seminárskej kaplnke.* Spišská Kapitula, 1943, s. 110-115.

[2] Porov.: CHALUPECKÝ, I.: Pohľad do histórie spišského seminára. In: *V mene Božom. Pamätnica k výročiu kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka.* Spišská Kapitula, 2000, s. 16.

[3] Porov.: ŠPIRKO, J.: Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. In: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti.* Spišská Kapitula, 1943, s. 126-128.

[4] Porov.: ŠPIRKO, J.: Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. In: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti.* Spišská Kapitula, 1943, s. 146-149.

[5] Porov.: CHALUPECKÝ, I.: Pohľad do histórie spišského seminára. In: *V mene Božom.* Spišská Kapitula, 2000, s. 17.

[6] Porov.: ŠPIRKO, J.: Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. In: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti.* Spišská Kapitula, 1943, s. 164.

[7] Porov.: CHALUPECKÝ, I.: Pohľad do histórie spišského seminára. In: *V mene Božom.* Spišská Kapitula, 2000, s. 18.

[8] Porov.: CHALUPECKÝ, I.: Pohľad do histórie spišského seminára. In: *V mene Božom.* Spišská Kapitula, 2000, s. 18-19.

Ferko Skyčák o výchove v seminári

Vo víre rokov, ktoré priniesli roky nedávno minulé sa za kormidlom tejto veľkej spišsko-kapitulskej lode vždy našli osobnosti, ktoré v časoch prudkých búrok i pri pokojnom vánku udržali loď nad hladinou a nedovolili jej potopenie. Nie vždy to bolo možné v rámci slobody konania a názorov, ale oddanosť Kristovi bola vždy istou a pevnou rukou na tomto kormidle.

Nazrime na chvíľu do pamätníka Ferka Skyčáka jednej z významných osobností nášho kňazského seminára a nechajme v ušiach i v srdci zaznievať jeho slová, ktoré nachádzame na riadkoch, ktoré venuje výchove v kňazskom semináři:

„Kňazstvo, ako vôbec každá milosť, je darom zhora, je volaním božím. Presahuje všetku ľudskú podstatu, všetky osobné schopnosti a nároky. Toto volanie aj v stále meniacom prúde dejinného vývoja zaznieva jednotlivcom jasne, poznateľným spôsobom, priam k ich osobe. Treba si uvedomiť, že Boh je ten, ktorý povolanie opravdivo zveľaďuje. On je ten, ktorý podľa nekonečných hĺbin svojej spasiteľskej múdrosti vzbudí aj kňazov s dalekosiahlymi plánmi na epochálne výkony, alebo kňazov s veľkým srdcom, ale na malé a verné výkony...To platí aj o našom semináři, o jeho živote a zariadení. Záleží na Bohu, či vzbudí u nás horlivcov – svätých, ktorí budú unášať božiu vec na svete dravým prúdom zbožnej náruživosti, alebo či si bude žiadať len malých úradníkov tichého, nenástojčivého dobra. To však neznamená, že si máme založiť ruky a nečinne sa prizerať, ako bude utvárať Boh svojich služobníkov. Je síce pravda, že v semináři všetko je milosť, ale my na svete musíme spoluúčinkovať s milosťou. Musíme upotrebiť a využiť všetky nám dané mravné a myšlienkové schopnosti. Podľa zásady sv. Ignáca z Loyoly: „Pracujte tak, ako by všetko záviselo od Boha", aj v semináři máme vynaložiť všetky možnosti svojej osoby a okolia, aby sme drahocenné jadro božieho povolania v chovancoch nielen nerozvrátili, ale plánovite ochraňovali a zveľaďovali. Dokonale pestovať nadprirodzený charakter povolania je ústredným cieľom, ktorému sa má v semináři podriadiť všetko. Darmo by seminár vychovával vzdelancov, literátov, politikov, hospodárov, organizátorov, keby nekriesil a nezveľaďoval nadprirodzený život, bol by iba fraškou. Seminár musí poskytnúť bohoslovcom aj čo možno najväčšiu ľudskú a kultúrnu výšku. Seminár teda má byť ohniskom totálnej zbožnosti a pritom čo možno najvyspelejšej ľudskosti."[1]

O čo nám ide dnes? Skyčák nachádza odpoveď v Encyklike „Ad catholici sacerdotii": „Náš seminár sa chce zapojiť do veľkého snaženia Cirkvi, ktorá podľa slov Pia XI. „počas storočí sa asi nič nesnažila zdokonalovať, ako práve vhodnú výchovu svojich kňazov". Prirodzene nenamýšľame si, že budeme konať čudá, že vychováme nejaké nové, doteraz neslýchané kňazské pokolenie. Pri tak veľkolepom diele človek si stále musí uvedomovať svoju nehodnosť a ohraničenosť. Jednako by sme si želali, aby nám zverení bohoslovci boli vychovaní sväto a takto sa stali čo najlepšími kňazmi. Aby chovanci posvätného stavu dostali ducha ortodoxne katolíckeho, statočného a mužného. Aby aj naším pričinením, ešte viac príkladom než slovami, budovala sa v nich zbožnosť, čistota, ale aj vyspelé spôsoby, oná kresťansko-ľudská výška, ktorú majú dnes vzdelaní ľudia ako spoločné vlastníctvo."[2]

Dnes, kedy si pripomíname tak významné jubileum od založenia nášho kňazského seminára a 15 rokov od jeho obnovenia, možno hlbšie preniknúť do týchto slov a nechať sa nimi formovať. Ich posolstvo zaznieva i dnes a to iste tak hlasno, ako to bolo v čase kedy odzneli.

Neoddeliteľnou súčasťou kňazského seminára po celých 190. rokov jeho účinkovania bola seminárska kaplnka, ktorá prešla rozličnými zmenami tak vzhľadovými, ako aj priestorovými. V krátkosti si pripomeňme miesta, kde sa formovali mnohé kňazské osobnosti.

Martin Majda

1 Porov.: ŠPIRKO, J.: *Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. Dejiny spišského seminára.* In: Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti: Sborník z príležitosti nového oltára v seminárskej kaplnke. *Spišská Kapitula, 1943, s. 10-12.*

2 Porov.: ŠPIRKO, J.: *Výchova kňazstva na území spišskej diecézy. Dejiny spišského seminára.* In: Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti: Sborník z príležitosti nového oltára v seminárskej kaplnke. *Spišská Kapitula, 1943, s. 21.*

SPOMIENKY

Monsignora Kľučára

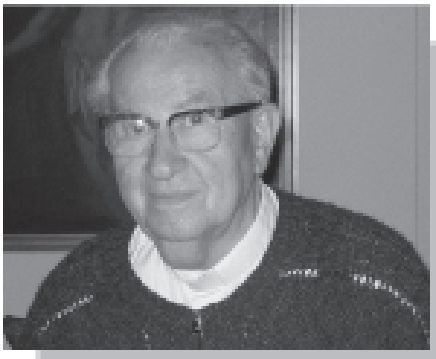

V júni 1941 som prišiel na Kapitulu a v 1946 som bol vysvätený. Pohľadom do minulosti môjho života môžem povedať, že to boli najkrajšie roky tu, strávené v seminári. Mali sme veľmi milých profesorov, ktorí to nebrali tak, že som profesor, ale naopak snažili sa s nami získať kontakt. Často boli s nami. Aj futbal hrali s nami, alebo hokej atď. Nebola medzi nami zábrana. Myslím si, že to robili z akejsi taktiky, že sa s nami chceli zblížiť a lepšie nás poznať. V týchto rokoch nás bolo okolo 40 chlapcov Pred nami bola trošku iná, staršia generácia, ktorí zažili aj väčšiu biedu, my sme sa už mali lepšie čo sa týka životných podmienok. Prvý a druhý ročník sme mali spoločné izby, študovne, ale v treťom ročníku už mal každý svoju izbu. Museli sme si ju udržiavať. Keď prišla sobota, tak to by ste videli. Každý prášil koberce, každý mal pracher, taká normálna palica a ňou sme si aj rovnali postele. To muselo byť ako odstrihnuté. Zavše prišiel pán prefekt, alebo pán duktor, pozrel a keď videl, že je dobre, tak bolo dobre. Duktorom bol obyčajne tretiak. Ale samozrejme aj jeho sa dakedy podarilo oklamať. Bol jedným z nás, dával nám rady, poučenia, aby sme vedeli ako čo robiť. Ďalším obdobím bolo to, že prišla fronta a nám to rozrušilo seminársky život načisto, pretože tu v seminári spravili Nemci nemocnicu, tzv. Fertlazaret. Bohoslovci sme ostali, ale učiteľský ústav rozpustili a v priestoroch bloku „C“ bol lazaret. Tu vozili ranených z Dukli. Mali sme knižnicu nad bránou a tak sme videli ako vozili večer len v dekách nahých, ranených, zakrvavených ľudí. Bol to taký nepríjemný zážitok. V seminári sme sa stiahli len do jedného krídla (blok „A“). Všade po chobe chodili medzi nami Nemci a samozrejme, že to nebolo nič radostného. I oni čakali, že bude už koniec vojny a my na to, aby čím skorej zmizli a mali sme tak „svätý pokoj“. Aj jeden bohoslovec, ktorý bol s nami bol Nemec, volal sa Rudolf Kolbe. Dnes žije ako benediktín v západnom Nemecku. Chodil v modrej reverende, vtedy sme totiž nosili také reverendy a na prechádzku chodil ešte aj v takej čiernej peleríne. A tak sme si hovorili: Pozor, pozor, to nie je hocikto, lebo nemecký vojak keby dal dolu svoju uniformu, tak je synom smrti, boli by ho zastrelili. A on keď robili výpady proti partizánom, tak nám to všetko referoval a tak sme sa ho vypytovali: Rudo, a ty si strieľal? – Strieľal. A my jemu: Matko drahá, a ty chceš ísť na sväté prijímanie? A jeho odpoveď bola: No, hej, ale ja som nevedel do koho strieľam.

Tu na Kapitulu dali aj takých mladých vojakov, šestnásť, sedemnásť ročných a tí boli taký bledý ako krieda a nemali nás veľmi radi. Mám aj fotografiu, kde je pohreb a to v januári, keď zomrel pán rektor. Bol asi 6. januára a je na nej aj nemecký dôstojník za biskupom Vojtaššákom a tento dôstojník nás nahováral, aby sme odtiaľto utekali preč lebo prídu Rusi a všetkých nás postrieľajú. Keď sme už mali nastúpiť s istým kňazom do auta, tak ja mu hovorím: „Pán farár, bude múdre keď mi máme ísť kdesi do Sliezska, veď aj tam nás Rusi zastrelia a naši nebudú vedieť ani to kde sme pochovaní a keď nás zastrelia doma, tak doma.“ A on mi hovorí: „Máš pravdu. A tak sme ostali tu a ten Nemec nám nadával a nadával lebo nám rezervoval aj osobné auto i šoféra a my sme nešli. S tým, že nás majú zastreliť som bol aj u pána biskupa Vojtaššáka. Bolo to tak predvečer. Tu sa už strieľalo a ja ani neviem, prečo ja som išiel s pánom Barnášom, vtedajším rektorom, ktorý bol neskôr biskupom. Prišli sme k nemu a tak sa nás pýtal, aká je situácia vonku a my sme hovorili i čo sa urobilo v seminári. A keď sme odchádzali tak na schodoch som sa skrútil, kľakol som si pred ním

pohreb rektora - Ferka Skyčáka

a povedal som mu: „Excelencia, ak nás majú Rusi postrieľať prosím vás pekne, buďte taký láskavý, ja by som chcel zomrieť aspoň ako diakon, keď už nie ako kňaz“. A on mi vraví: „ Joj, to už keď nás majú postrieľať, tak to už je jedno, či ako diakona, či čo. Hlavná vec je, aby si mal spokojné svedomie“. Ale dal nám požehnanie. Keď mal pán biskup 25 ročné jubileum tak ja som bol bakulista a išli sme z katedrály do rezidencie a pán biskup ma chytil a hovorí mi: „Choď do pivnice, malo by tam byť víno, nejaké fľaše a dones ich aspoň desať. Naťahaj ich tam.“ A ja mu hovorím, že som to v živote nerobil. Ale on ma poslal do kuchyne, aby mi dali sviečku a aby som len išiel. A tak, ako som bol v superke tak som išiel a tam taký šláf, akú ja mám hadicu na polievanie záhrady. Tak som potiahol a nešlo, ťahám a ťahám. Bol som navyše hladný a všetok ten vzduch som ťahal do seba. Tak sa mi napokon podarilo naťahať fľaše a potom ma to oprelo o sud a v ruke som držal hadicu a tieklo. Prišiel tajomník a kričí po mne, či už mám. Ako videl, čo sa stalo tak len zabedákal. Všade okolo bola mláka z vína. On to potom všetko zariadil. Tajomník mi potom povedal, že to tých desať fliaš mám zobrať klerikom. Tak som sa pobral s tými fľašami do seminára a samozrejme všetci páni profesori išli práve zo seminára. Ja mal v hlave, plné ruky fliaš a cesta úzka, že nebolo ani kde uhnúť. Rektor Skyčák sa ma pýta, že kde som bol a ja mu odpovedal, že v pivnici. Prišiel som do seminára a Ďuro Bednárik, spolužiak, ktorý mal vedľajšiu celu sa ma hneď pýtal, či som dačo doniesol. Tam máš, mu hovorím, a ja som si len ľahol do postele a bol som hotový, že som nešiel ani na obed, nikde. Ale, on beťár dve fľašky odložil a prvákom dolial vody. A na druhý deň som vytiahol slaninu a dali sme si s tým vínom, čo ušporil. Keď sme boli vysvätení, tak tajomník Maroš Madačov mi pri stole hovorí, aby som si sadol k nim lebo, že tam hore je také riedke víno. A môj spovedník, to bol generálny tajomníkom a pozeral po mne s ostatnými a hovorí pánu profesorovi, že Kľučár má zas vypité. A pán biskup hovorí, že nemám. Zobral fľašku a poslal mi. Tak si to podávali a hovoria mi, že to mi posiela pán biskup. Ja som ju zobral a pozrel oproti slnku a hovorím im: „Ho, ho, to nech si pije pán biskup.“ A poslal som ju nazad. A biskup hovorí: „Vidíte, nemá vypité lebo rozoznal víno riedke od poriadneho.“ Mal som i to šťastie pána biskupa privítať, keď ho prepustili z väzenia v roku 1963. Dostal som telegram, aby som išiel do Čadce po neho. Prišiel som tam i s jeho sestrou. Bol v zelenom montgomeráku, modrej košeli, čiernom klobúku. Zvítali sme sa a ja mu hovorím: „Excelencia, vy idete z väzenia a ste červený ako túz. Vaša sestra bola doma a pozrite aká je biela, ako stena.“ A on mi na to: „Tí galgani asi vedeli kto som lebo bol som v reštaurácii na stanici a pýtal som si držkovú polievku. Dali mi takú ostrú, že to korenie takto ukázalo.“ Často som sa ho pýtal na časy vo väzení. Dal mi ponaučenie. Hovoril, že vždy po vypočúvaní prišiel taký roztrasený na izbu a vždy si spomenul na meno nejakého kňaza a pýtal sa sám seba, že kde je vo farnosti. Keď na to nemohol prísť tak vedel, že nie je dobre. Tak teda začal počítať kocky dlažby a keď mu vyšlo tri razy jedno číslo tak vedel, že je v poriadku. Pri pohrebe otca biskupa som mal šťastie, že som niesol truhlu spolu s Trstenským, Jožom Tješom a ďalšími. Musím povedať, že Lendačanom ďakujeme, že dali biskupovi papuče. Keď totiž pána biskupa doviezli do Zákamenného v rakve tak nemal nič. Len punčochy a Lendačania boli takí rozhorčení, že či má ísť taký na druhý svet. Zašli do obuvi a kúpili mu také papuče (topánky). Keď si spomínam kedy chodil do seminára medzi nás tak predovšetkým na semestrálne skúšky, alebo keď sme mali cvičné kázne, ktoré sme mali do roka dve: nemecky a slovensky. Kazateľnica bola v jedálni, prišli páni profesori a niekedy aj biskup. Ten čo išiel po mne ma kritizoval a tiež jeden profesor. Keď to bolo po nemecky tak nikto nepovedal nič, lebo to som odrapotal a bolo. Prichádzal medzi nás keď sme mali vianočné a iné akadémie (napr. sv. Tomáša). Osobne sme sa s ním stretávali tak, že od tretieho ročníka každý týždeň jeden chodil ráno o šiestej miništrovať do biskupskej kaplnky. Aký je váš vzťah k biskupovi Vojtaššákovi? „Ako podriadeného syna svojmu vernému otcovi.“

so spolužiakmi na študovni (Mons. Kľúčiar prvý zprava)

so spolužiakmi na Pažici (Mons. Kľúčiar prvý zľava)

Mons. Michal Kľučár

OTCOV PREDSTAVENÝCH

SPOMIENKY

V tieto dni prežívame dve významné výročia nášho kňazského seminára. Ktoré chvíle sa Vám vynárajú pred zrakom z čias bohosloveckých a z čias v úlohe predstaveného?

Moje roky formácie v bratislavskom kňazskom seminári (1965 -1970) prekrýva dnes už len veľa vďačných spomienok: na predstavených i pánov profesorov, na spolužiakov – spolubratov. Im všetkým v mojej každodennej modlitbe Liturgie hodín je vyhradená „modlitba cez deň". Roky sa modlíme za seba navzájom, aby nikto z nás z nastúpenej cesty nezišiel... a tak sme všetci vytrvali v kňazskej službe až podnes, niektorí už zomreli, iní sú na emeritúre a ostatní sa povzbudzujeme a „držíme" každodennou modlitbou v zmysle známeho: „Oremus pro invicem!" Okrem sily modlitby viem, že je to nezaslúžený Boží dar, ktorý Boh udeľuje tým, ktorí ho prosia... o vytrvalosť v kňazskej službe až do konca.

A mojich 15 rokov v službe rektora seminára?

Naozaj mnohé sa vynára z prežitého a ťažko je vyjadriť... azda pre mňa je dôležité to, že dnes viac ako na počiatku si uvedomujem, že „bez Božieho požehnania márne naše namáhania...". Aby som bol správne pochopený: z dnešného pohľadu a vyzretia vidím, že to bola veľká odvaha (P. Rahner napísal, že náboženstvo je dobrodružstvo veľkého Boha s malým človekom.) postaviť sa do služby formácie novej kňazskej generácie, ale o to väčšia je vnútorná vďaka Pánovi za všetky milosti zažité v rokoch minulých.

Dnes, keď chodby seminára ostanú tiché, hlavne cez Vianoce, mávam svoj rituál: prechádzam od tabla k tablu a spomínam si pri fotografiách ...žiaľ, už aj na tých, čo nás predišli na večnosť, ...radostne na ostatných verných v službe svojho povolania. A najbolestnejšie, s tichým pripomenutím, že len Boh vidí do našich životov, pozerám do tvárí tých, ktorí z cesty kňazstva odišli... a pridávam modlitbu za ich i svoju spásu.

Ako každá kňazská služba, i tá v seminári, má každý deň veľa radostí i starostí, ale milujúcim Boha všetko slúži k dobrému. A tak parafrázujúc žalmistu i ja rátam svoje dni a v nich chcem prichádzať k múdrosti srdca.

Mons. Jozef Jarab, rektor seminára

Čím som starší, tým viac sa vraciam do „detských" rokov svojho kňazstva, čiže do bratislavského seminára, v ktorom dozrievalo moje kňazské povolanie. Osobitne si spomínam na môj príchod. So starším spolubratom Alojzom sme po vstupe do budovy seminára vošli do seminárskej kaplnky na krátku modlitbu. Po východe mi spolubrat povedal: „dobre sme začali". Chcem vyzdvihnúť najmä bratské spoločenstvo v ročníku, ale aj bratské spoločenstvo vytvárané všetkými bohoslovcami a predstavenými. Nezabudnem na entuziazmus, zápal pre kňazské povolanie, ktorí v nás rozvíjali predstavení i spolubratia z vyšších ročníkov. Počas piatich rokov seminárskej formácie a teologických štúdií som sa od predstavených i spolubratov učil cítiť a žiť s Cirkvou. Dodnes som vďačný Pánu Bohu za dar kňazského povolania, za roky strávené v seminári, za dôveru Cirkvi, ktorá ma ordinovala rukami biskupa. Zo života v našom seminári sa mi vynárajú pred očami najmä tie momenty, keď bohoslovci prijímajú kňazské rúcho (obliečka), okamihy diakonskej a potom kňazskej ordinácie. Ako predstavený žasnem nad každým mladíkom, ktorý pocítil v sebe povolanie ku kňazstvu, obdivujem odvahu každého bohoslovca odpovedať Volajúcemu: „Tu som, pošli mňa!" Na záver chcem semináru pri jubileách popriať, aby prekvital, a aby z neho do Pánovej vinice vychádzali svätí, pracovití kňazi.

Dr. Jozef Bieľak, spirituál

V mysli mi utkvela spomienka na môj prvý kontakt so seminárom. Bolo to v čase, keď ho obývali iní obyvatelia, a my, bohoslovci spišskej diecézy študujúci v interdiecéznom seminári v Bratislave, sme len pokorne, i keď trochu s mladíckym rozhorčením a pocitom krivdy naň pozerali. Netrvalo dlho a seminár naplnili praví obyvatelia. Seminár, to sú predovšetkým konkrétne tváre tých, ktorí nás formovali, tváre mojich spolubratov, rehoľných sestier, laiských zamestnancov, všetkých dobrodincov, na ktorých si v modlitbách neraz spomínam. Teraz som v seminári opäť. Vidím ako sa tie tváre menia. Pre tých, ktorí sú už v pastorácii vyprosujem vernosť a statočnosť v kňazskom povolaní, no nezabúdam ani na tých, ktorí si zvolili inú životnú cestu. Prichádzajú však ďalšie, nové tváre. A ja v modlitbách, a iste nie sám, prosím Pána žatvy o ďalšie povolania.

František Reguly, vicerektor

Ak by som mal začať obdobím, keď sme boli ešte ako bohoslovci, vynárajú sa mi hlavne spomienky z prvých dní, týždňov, keď sme už ako piataci prišli do obnoveného Kňazského seminára. Všetci sme boli plní nadšenia, radosti. Všetko prebiehalo v priateľskej atmosfére. Noví vyučujúci boli všetko pastorační kňazi, ktorí sa nám snažili dať maximum, aby nás nielen po odbornej, ale aj po duchovnej stránke pripravili na kňazstvo čo najlepšie. Veľmi živo mám pred očami napr. už nebohého vdp. Mareka, ktorý neraz počas prednášok z Kánonického práva mal veľké bolesti, až sme ho niekedy ľutovali. Ale aj napriek tomu sa nám snažil dať maximum.

Od tých čias sa niektoré veci v Kňazskom seminári zmenili a zreálnil sa môj pohľad na formáciu a kňazstvo aj tým, že zastávam úlohu predstaveného. Uvedomujem si veľkú zodpovednosť pred Bohom, pretože formujeme tých, ktorí raz preberú štafetu po nás. Neraz sa pýtam sám seba: „Robím dobre, to čo robím? Nemal by som to robiť lepšie?" Myslím si, že všetkým nám záleží na tom, aby z Kňazského seminára odchádzali dobrí a zodpovední kňazi, z ktorých bude mať otec biskup radosť.

Dušan Škrábek, vicerektor

Každý deň mi dáva dosť príležitosti, aby som Bohu ponúkal všetky starosti i radosti vyplývajúce z môjho povolania.

Pavel Kolivoška, špirituál

Posledné znamenia čias a tí, ktorí ich vedia čítať, nám hovoria o kríze identít.Čiže o kríze konkrétnych podstát, ktorými sa navzájom od seba líšime, my ľudia. Napr.: identita kňazov, identita otcov a matiek... Úloha, ktorú sme si vytýčili v tejto časti, nie je zaoberať sa riešením kríz jednotlivých identít, ale priblížiť si prácu a vzťahy, pohľady a názory osôb, ktoré sa snažia byť a sú pre nás rukolapnými dôkazmi zhody jednotlivca a jeho identity.

Práve v osobe biskupa sa spája kňazstvo, otcovstvo a ľudskosť osobytním spôsobom, pretože je veľkňazom a otcom diecézy. A my až raz budeme kňazmi a budeme chcieť uplatňovať naše duchovné otcovstvo, musíme najprv vedieť, čo robí náš otec, aby sme mohli pokračovať v službe Cirkvi rovnakým smerom, hoci rôznym spôsobom. Preto sme sa biskupa Františka Tondru opýtať:

POTREBA DOBY

Vyučujete morálnu teológiu. Aká iná vedecká disciplína vás ešte zaujíma, a ktorá je podľa Vás hlavným ťažiskom v živote kňaza v pastorácii?

S morálnou teológiou súvisia niektoré teologické disciplíny, filozofia a antropológia. Ich nové poznatky musím sledovať. Pre riadenie diecézy potrebujem poznať cirkevné právo, nový Kódex kán. práva, lebo ja som študoval ešte starý Kódex z r. 1917. Pre kňazov v pastorácii odporúčam pokračovanie v štúdiu všetkých disciplín. Okrem toho odporúčam čítať hodnotnú literatúru, novú i klasickú, slovenskú i svetovú. Mňa okrem teológie a literatúry zaujíma aj biológia, no dostanem sa k nej iba okrajovo.

Keďže ste boli apoštolským vizitátorom seminárov na Slovensku, môžete priblížiť k akým uzáverom ste došli respektíve, čomu sa vyhýbať a čoho sa držať v čase prípravy na kňazstvo?

Vizitácie vcelku dopadli dobre. Vizitácie som robil na jar 1998. Vtedy sme celkove na Slovensku ešte nemali pedagógov s akademickými titulmi z Ríma, z Jeruzalema a z Poľska. Postupne prichádzali. Dnes už ich máme v dobrom počte na oboch teologických fakultách a im pričlenených inštitútoch. Lebo v správe z vizitácií pre Kongregáciu pre katol. výchovu bolo treba uviesť aj perspektívy. Čo sa týka seminárskej výchovy, myslím, že na Slovensku ideme zlatou strednou cestou medzi dvoma krajnosťami: prílišnou disciplinárnou zviazanosťou (oproti minulosti) a prílišnou voľnosťou, pri ktorej je pre predstavených ťažko vypozorovať charakter seminaristu.

Hovorí sa, že seminár je zreničkou biskupa. Ako ho vnímate Vy?

Biskup na Spiši a v Nitre má svoj seminár takmer pod oknami. Podobne aj prešovský eparcha. Ostatní to majú vzdialene. Okrem toho ja aj učím, takže som často s predstavenými i seminaristami. Podobne aj predstavení, keď majú nejaké problémy, majú možnosť hneď sa so mnou stretnúť.

Aký by ste chceli, aby bol vzťah bohoslovcov k biskupovi?

Taký, aký môj k nim. Bezprostredný, dôveryplný, otvorený. Naplnený spoločným cieľom a zmyslom: dobrom Cirkvi. Tu by som uviedol prekrásny výrok sv. Augustína adresovaný svojim veriacim: „S vami som kresťanom, pre vás som biskupom“

Čo by sme mali robiť, aby sme mohli tento ideál naplniť?

Usilovať sa o vlastnú identitu, ako o tom hovoríme v úvode tohto rozhovoru. Treba si tu ale povedať, že identitu si netvoríme my ako čosi subjektívne. Identita je daná objektívne a my sa musíme na jej spôsob formovať. Identitu kňaza dáva Kristus cez Cirkev.

V týchto dňoch si pripomíname 190. výročie od založenia seminára. Ako vnímate beh dejín tejto inštitúcie od jej založenia podnes a akú máte pre ňu víziu do budúcnosti?

Mám z toho radosť, že máme seminár, ktorý už toľké roky vychováva kňazov Spišskej diecézy. Smutné je jeho 40 ročné prerušenie počas komunistickej vlády. Ale ani vtedy neprestal vychovávať. Všetci kňazi, ktorí sme prichádzali do diecézy z bratislavského seminára, sme našli bratskú pomoc u starších kňazov, ktorí vyšli z nášho seminára. Jednu dôležitú myšlienku som dostal od nich počas mojich seminárskych rokov, ktorú by som aj vám chcel podať: V semináři popri predstavených dôležitú úlohu zohráva aj vzájomná sebavýchova seminaristov. Dávať si dobrý príklad a keď treba aj upozornenie a navzájom sa za seba modliť. Udržiavať bratské spoločenstvo.

Čo vás povzbudzuje do húževnatej práce pre dobro diecézy a v službe predsedu KBS?

Vnímam potreby doby a záleží mi na tom, aby Slovensko čo najmenej podľahlo liberalizmu. Verím, že Pán je s nami a čaká na našu službu.

za rozhovor ďakuje Peter Zibura

SYMBOL V ŽIVOTE CIRKVI

V minulom čísle sme v krátkosti spoločne hľadali význam symbolov lode a svätyne. Teraz ostaneme vo svätyni. Jej ústrednou časťou je jej stred. Toto miesto je vyhradené pre oltár, ktorý je najsvätejším predmetom chrámu. Aj o jeho podstate sme uvažovali minule. Pozrime sa teraz podrobnejšie, čo všetko nás usmerňuje na Kristovu nekrvavú Obetu.

Menza oltára je prikrytá plachtami. Pri oltári sú svietniky so sviecami. Prečo sú práve tam, odkedy a načo nás upriamujú. Skúsime odkryť tento symbol.

Symbol svetla:

Slnko, a vôbec svetlo je podmienkou života

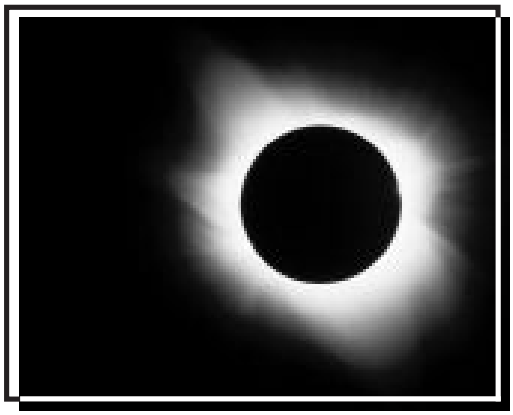

takmer každého tvora. V židovstve i pohanskej antike bolo symbolom, ktorý vyjadruje Boha. V 4.storočí, po Milánskom edikte, keď si kresťania mohli dovoliť voľnejšie sa stretávať s pohanskými ideálmi, získala symbolika svetla v kresťanskej bohoslužbe širšie uplatnenie.

V kresťanskom staroveku sa konali pobožnosti a rôzne obrady neskoro večer alebo dokonca aj v noci. Použitie svetla v podobe kahancov a olejových lámp bolo preto nutnosťou. Slúžilo na rozohnanie temnôt. A tak svetlo malo skôr praktický význam pre kresťanov.

Ako symbol bolo spájané s pohanmi, ktorí počas pohrebu zapaľovali veľké množstvo svetiel na odháňanie démonov. Takéto chápanie trvalo do 4. Storočia. Svedectvo, že svetlo ako kresťanský symbol prijali aj cirkevné komunity nám zanechal sv. Hieronym. Keď hovorí, že: „Vo všetkých kostoloch Východu sa zapaľujú sviece, keď sa číta Evanjelium, hoci už svieti slnko. Robí sa tak samozrejme nie preto, aby sa rozohnali temnoty, ale aby sa dal výraz radosti.“ [1] Svetlo teda bolo znakom radosti.

Sviece **pri** oltári sa začali používať pri slávnostných procesiách v Ríme. Vtedy pápež slavnostne vstupoval v sprievode sviec, ktoré sa stavali vedľa oltára.

Sviece **na** oltár sa dostavajú až v neskorom stredoveku.

Čo hovorí Biblia o svetle

Boh je tým najväčším Svetlom a je Stvoriteľom každého svetla. Odieva sa do svetla a ukazuje sa ľudom ako Svetlo.

Raj je to miesto, ktoré je plné svetla. To preto lebo tam prebýva Boh.

Prví rodičia boli plní svetla, lebo žili v priateľstve s Bohom a bývali v raji. Keď však spáchali dedičný hriech do ich života prišla smrteľná temnota.

Nastáva temný čas ľudstva. No Boh neodvrhol svojich vyvolených. Mnohokrát sa prihovára a rôznymi spôsobmi. **Ukazuje sa aj vo svetle:**

- Zjavuje sa v horiacom kre, ktorý nezhára (por. Ex 3. Kapitola),
- V ohni, ktorý spálil prinášané obety (1 Kr 18. Kap.),
- V ohnivom stlpe, ktorý viedol izraelský národ do zasľúbenej zeme (Ex 13.kap.)

Keď nadišla plnosť času Boh sa prejavuje vrcholným spôsobom. Posiela na Zem svojho Pomazaného, svojho Syna. Žiara svetla sprevádzala aj jeho narodenie v Betleheme. On je to Svetlo, ktoré predpovedali proroci. Jeho príchodom sa končí obdobie temnoty.

Sv. apoštol Pavol Efezanom píše, že **Kristus** je nazývaný ako **ten, ktorý nám bude svietiť.** [2] (por. Ef 5,14)

Svetlo, ktoré sa zapaľuje v kostole, **symbolizuje Krista**. Kristus totiž bol predpovedaný ako Svetlo (por. Iz 49,6 aj Lk 1,79). Sám seba nazval svetlom sveta (por. Jn 8,12) ale aj svojich apoštolov. (por. Mt 5,14)

Keď zjavil na Hore Tábor svoje Božstvo, jeho odev bol taký biely, že ani najlepší bielič by to tak nedokázal. (por. Mk 9, 3)

Horiaca svieca symbolizuje Svetlo Krista. Materiál, z ktorého je pripravená je včelý vosk. Stredovek vidí symbol včely ako Pannu. A Ježiš sa narodil z Panny Márie.

Svetlo Ježiša Krista nás sprevádza po celý náš život.Pri krste nám Kristus zapaľuje svetlo viery. Posilňuje ho pri prvom svätom prijímani. Pripomína nám ho počas liturgického roka na sviatok Obetovania Pána v chráme. Posilňuje počas Veľkonočnej vigílie. A na konci keď príde smrť nás bezpečne prevedie z tohto sveta do našej vlasti.

Život kresťana je závisly na liturgii. Tento vrchol všetkých modlitieb ma byť stredobodom každého z nás. Aj sviece na oltári chcú vysloviť ten zázrak, ktorý sa sprítomňuje na obetnom stole.

Keď teda vidíme sviece pri sv. liturgii myslíme vtedy na Krista- Svetlo sveta, na svoju prvú krstnú sviecu, na sviecu svätého prijímania, ale aj na tu v hodine smrti.

Treba sa nám zamyslieť nad tým, či kráčame vo svetle Krista a ako sme pripravení na Boží Súd.

Svieca dáva svetlo a teplo, avšak sama sa spaľuje a ničí. Zmysel života každého človeka je žiť pre druhého.

Poslanie kresťana spočíva v tom, aby bol svetlom a teplom pre iných, ako svieca. Aby nepozeral, že keď svieti pre iných, sám sa ničí a stáva sa, ako svieca, čoraz menším, až nakoniec zhasne. „Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho.“ (Mt 10, 39b)

1 Glowa, W.: Znaky a symboly v liturgii. Lublin, 2005.

2 Sinka, T.: Liturgické symboly. Kňazský seminár sv. Gorazda Nitra, 1994.

spracovali Ľuboš Laškoty a Martin Bednár

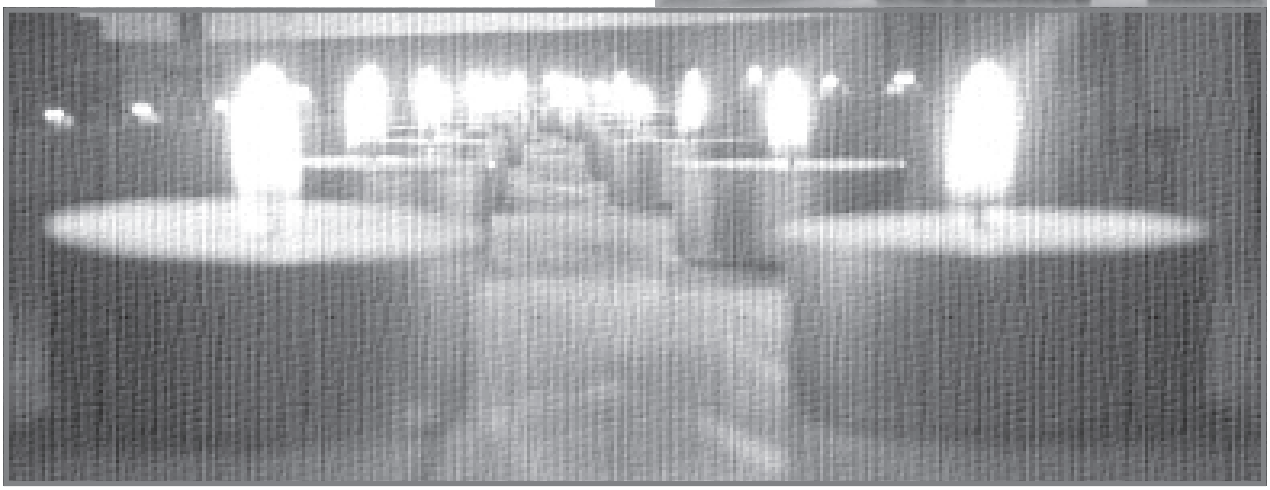

Prišli noví, pozvaní Trénerom...

Tak je tomu už raz tak.
Starneme.
Opäť je tu nová posila do našich radov
a každý z nich prichádza s batohom
elánu, nadšenia i bázne
a vďaky za pozvanie Kristom.
Poprad, Markušovce, Stará Ľubovňa,
Ľubochňa, Levoča, Hniezdne a ďalšie miesta,
z ktorých prichádzajú medzi nás.
Pomôžme im, aby sa medzi nami
cítili čo najlepšie.
A aby to nemali spočiatku až také ľahké
odpovedali nám na tri otázky.
S dôverou v najlepšieho Trénera na svete
nech sa vám tu darí rásť vo vzťahu
k nemu a k ľuďom.

1.) Stručne sa charakterizuj.
2.) Čo si myslíš, akú úlohu by mal spĺňať seminár?
3.) Čím by si chcel do tejto komunity prispieť ty?

Ja som už druhák!

Martin Novotný:

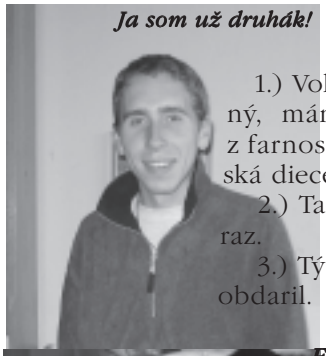

1.) Volám sa Martin Novotný, mám 23 rokov a som z farnosti Harichovce (Spišská diecéza).

2.) Takú, akú spĺňal doteraz.

3.) Tým, čím ma Pán Boh obdaril.

František Zemenčík:

1.) Medzi moje záľuby patrí šport – futbal, stolný tenis. Rád relaxujem v prírode – turistika, prechádzky. Mám rád dobrú spoločnosť, rôzne akcie, ktoré ma kultúrne a duchovne obohatia.

2.) Niekto si pod týmto slovom predstaví určité prísne pravidlá. To nie je pravda. Seminár má slúžiť nato, aby sa z mladého chlapca zapáleného láskou k Bohu stal formáciou a duchovnou prípravou dobrý kňaz, ktorý bude s láskou slúžiť Bohu a ľuďom.

3.) Ja som tu ešte veľmi krátku dobu. Neviem, čo tu ešte chýba, alebo čo je tu nadbytočné. Musím sa viac stotožniť s týmto novým prostredím a potom sa uvidí.

Martin Taraj:

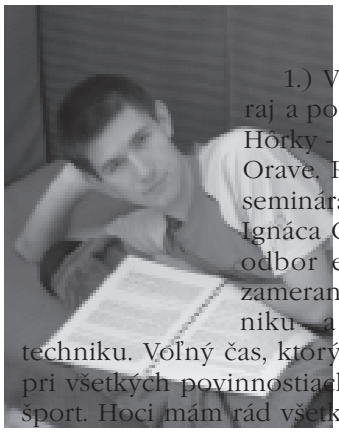

1.) Volám sa Martin Taraj a pochádzam z Krásnej Hôrky - farnosť Tvrdošín na Orave. Pred príchodom do seminára som študoval SPŠ Ignáca Gessaja v Tvrdošíne odbor elektrotechnika so zameraním na rádioelektroniku a zabezpečovaciu techniku. Voľný čas, ktorý je veľmi potrebný pri všetkých povinnostiach, rád využívam na šport. Hoci mám rád všetky športové disciplíny, najradšej mám hokej a volleyball. Keďže pochádzam z Oravy, mám veľmi rád turistiku a všetko čo s ňou súvisí.

2.) Mal by prehĺbiť náš vzťah k Bohu a blížnym, či už bratom, alebo sestrám.

3.) Službou a ochotou pomôcť.

Vladimír Fedorek:

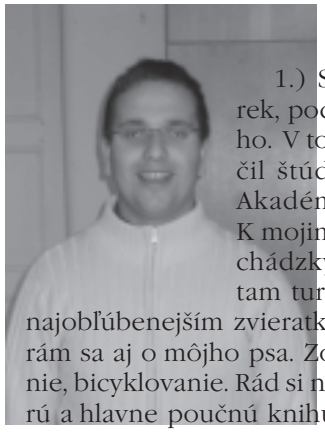

1.) Som Vladimír Fedorek, pochádzam z Hniezdneho. V tomto roku som skončil štúdium na Obchodnej Akadémii v Starej Ľubovni. K mojim záľubám patria prechádzky po prírode, sem – tam turistika do hôr. Mojim najobľúbenejším zvieratkom je pes, takže starám sa aj o môjho psa. Zo športov to je plávanie, bicyklovanie. Rád si niekedy prečítam dobrú a hlavne poučnú knihu.

2.) Mal by mať výchovnú a formačnú úlohu. Mal by vychovávať kňazov, ktorí budú príkladom pre spoločnosť.

3.) Zo všetkých síl sa vynasnažím aspoň niečím prispieť do našej komunity. Čím konkrét-

ne, tak to uvidím až po „aklimatizovaní“ v seminári.

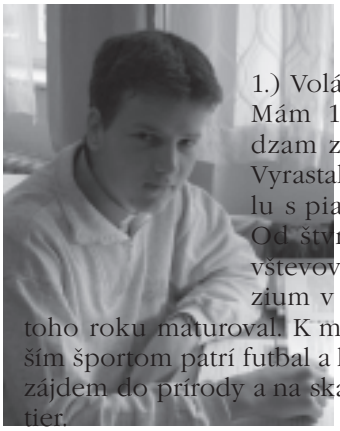

Ján Dubecký:

1.) Volám sa Ján Dubecký. Mám 19 rokov a pochádzam z neďalekej Levoče. Vyrastal som v rodine spolu s piatimi súrodencami. Od štvrtej triedy som navštevoval cirkevné gymnázium v Levoči, kde som aj toho roku maturoval. K mojim najobľúbenejším športom patrí futbal a hokej, ale rád si tiež zájdem do prírody a na skaly do Vysokých Tatier.

2.) V prvom rade by mal viesť k úprimnému vzťahu k nášmu Učiteľovi. Mal by tiež pomáhať rozvíjať tie talenty, ktoré sme dostali, aby sme pri „vyúčtovaní“ mohli počuť Ježišove slová: „Dobrý sluha“.

3.) Chcel by som tu byť pre tých, ktorí budú niekedy potrebovať moju pomoc.

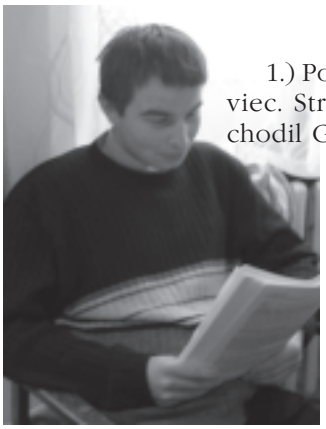

Matúš Reiner:

1.) Pochádzam z Markušoviec. Strednú školu som vychodil GsFA v Levoči. Potom som študoval dva roky TU, FEI v Košiciach. Medzi moje záľuby patria hlavne šport, história a turistika.

2.) Mal by formovať a mal by vytvárať radostné spoločenstvo plné lásky, ktoré vzniklo zo spoločného povolania nádeje a viery.

3.) Myslím, že každý z nás by mal prispieť do tohto spoločenstva tým dobrým čo je v ňom.

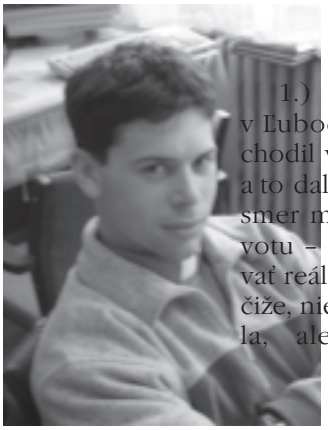

Dominik Jamrich:

1.) Narodil som sa v Ľubochni. SOU som vychodil v Žiline u saleziánov, a to dalo v značnej miere aj smer môjmu budúcemu životu – naučil som sa prežívať reálne duchovný život – čiže, nielen chodiť do kostola, ale získavať milosti a nimi slúžiť svojmu okoliu. Rád mám techniku, zo športov ma najviac teší lyžovanie, cyklistika, turistika.

2.) Toto prostredie pomáha príprave na budúci život. Školské vedomosti som mal možnosť dva roky využívať v zamestnaní. A tam som videl, že mnohé veci sa vôbec nedajú použiť konkrétne, ale sú prípravou – základom bez ktorého sa nedá stavať. Preto si myslím, že je dôležité aby bolo v seminári prostredie ktoré dokáže POSTUPNE formovať ľudí k láskavosti, ochote, obetavosti a iným čnostiam.

3.)Svätý otec Ján Pavol II hovoril, že človek je pre človeka darom – o to sa aj ja chcem snažiť. Byť darom. Slúžiť dobrými vlastnosťami a zlé odbúrať.

Matúš Bašista:

1.) Pochádzam zo Starej Ľubovne. Navštevoval som Základnú Cirkevnú školu v Ľubovni. Po jej ukončení som študoval na Strednej Priemyselnej Škole Dopravnej v Košiciach. Medzi moje záľuby patrí: dobrá muzika (len nie ľudovky), cyklistika (začiatočnícke až pokročilé trasy), šoférovanie (ale čakám na svojho vysnívaného Wartburga). Na viac záľub sa nepamätám.

2.) Myslím, že najmä pripravovať bohoslovcov na moderný svet v ktorom by mal byť Ježišov hlas stále presvedčivý aj v tejto uponáhľanej dobe.

3.) Chcem sa rozdať, ako to tu robí každý.

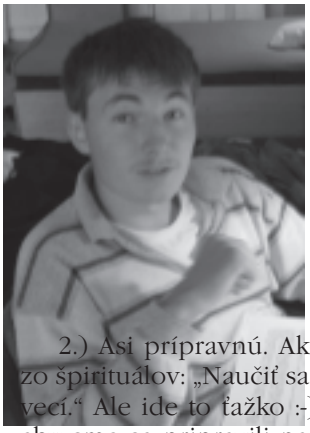

Martin Pasiar:

1.) Najlepšie asi bude, keď si každý vytvorí mienku podľa osobnej skúsenosti so mnou a vtedy ma aj lepšie spozná a nebude potrebná moja osobná charakteristika.

2.) Asi prípravnú. Ako nám povedal jeden zo špirituálov: „Naučiť sa zriekať aj dovolených vecí.“ Ale ide to ťažko :-). Myslím, že ide o to, aby sme sa pripravili na svoju službu tak, ako sa Ján Krstiteľ pripravoval na púšti na to, že ohlási príchod Mesiáša.

3.) Asi záujmom pomôcť, reagovať na potreby. Dúfam, že sa mi to podarí.

Lukáš Tkáč:

1.) Som pravý, nefalšovaný Zemplínčan, ktorý sa vďaka Božej prozreteľnosti ocitol v správnom čase na správnom mieste. Človek s troškou rozumu, fantázie a zmyslu pre humor.

2.) Mal by plniť funkciu rodiny. Vytvárať jednotu medzi bohoslovcami.

3.) Sebou samým.

Jozef Sukeník:

1.) Som otvorený človek, mám rád spoločnosť a cením si pokoj. Moje záľuby sú hudba, história, umenie, dobré knihy a bicyklovanie.

2.) Seminár vnímam ako dielňu, kde sa vkladám do rúk majstra. Ním je Boh. Nástrojmi duchovného umenia chcem byť ním vypracovaný na umelecké dielo, ktoré Boh použije podľa svojej vôle.

3.) Do spoločenstva rád prispejem sebou samým, vložením svojich schopností do služby Bohu a ľuďom.

Rastislav Čellár:

1.) Rastislav Čellár, 34 rokov, pochádzam z Popradu. Mám rád humor, mám ukončené stredoškolské vzdelanie, nedávno som oslávil úspešné ukončenie prvého mesiaca pobytu v semináři. Medzi moje záľuby patrí turistika, cestovanie – cestovný ruch, fotografovanie, „kamera“, chutné jedlo, kávička a dobrý spánok!

2.) Má nás formovať ako kňazov do REÁLNEHO života, čiže nás formovať zdravo. Malo by sa do vzťahov medzi ročníkmi, hlavne staršími s mladšími vkladať viac ľudskosti.

3.) Sebou samým, svojimi schopnosťami, možnosťami.

za rozhovor ďakuje Martin Trojan

Do profesorských radov pribudol od septembra nový riman. Eucharistia je pre neho veľkým darom a upozornením. Jeho krédom je Krédo Cirkvi.
Martin Koleják

ROZHOVOR

Tento rok si pripomíname 190. výročie od založenia a 15. výročie od obnovenia nášho kňazského seminára, ktorý bol aj pre Vás prostredník formácie na ceste ku kňazstvu. Ako si spomínate na roky v semináři a aké je to dnes stáť tvárou ku študentom ako profesor?

Počas štúdia v semináři ma veľmi oslovila kniha Ladislava Hanusa, ktorú som si požičal od jedného špirituála, o bývalom rektorovi nášho seminára Ferkovi Skyčákovi. To, že bol takým veľkým darom pre seminár a pre diecézu, nebola len otázka talentov, ktoré prijal, ale aj jeho veľká húževnatosť. Viedol bohoslovcov k samotnému kritickému mysleniu otvorenému voči poznaniu a prijatiu pravdy. On sám si musel veľmi dobre uvedomovať, že človek je stvorený tak, že je schopný transcendentálnemu otvoreniu sa voči Bohu, ktorý je pravda. Uzavretosť človeka pred pravdou spôsobuje mnoho kríz, aj krízu identity. Pri čítaní spomenutej knihy si človek môže veľmi objasniť ideál kňazskej identity a dar múdreho a horlivého kňaza pre tento svet. Chodil som preto pravidelne v novembri modlievať sa k jeho hrobu.

Medzi nezabudnuteľné spomienky patrí aj slávenie sv. omší. Párkrát, bolo to už počas piateho a šiesteho ročníka, keď som nebol prítomný na tej sv. omši, na ktorej boli ostatní bohoslovci, ale som mal možnosť počuť aspoň niekoľko spevov, ktoré sa ozývali z kaplnky či z katedrály, v človeku sa hneď vynárali myšlienky o tajomnom dotyku s Absolútnom, ktoré sa tu odohráva.

Zväčša každý človek orientuje svoju pozornosť smerom, ktorý je mu blízky. Predmetom Vášho štúdia bola Morálna teológia. Čím si získala Vašu pozornosť?

Túžbou poznať odpovede na morálne problémy, s čím súvisí aj spoznanie, kto nesie

zodpovednosť za konkrétne zlo alebo kto má zásluhu za konkrétne dobro. Počas dlhých storočí, keď život bol pomerne statický, ľudia riešili skoro stále tie isté problémy. V postmodernej dobe, alebo ak chcete v dobe neskorej moderny, dynamika vývoja naberá stále väčšiu akceleráciu a dennodenne sa otvárajú pred nami nové morálne problémy. Rôzne filozofické prúdy a ideológie zároveň spôsobili spochybnenie základov morálky, na čo je potrebné reagovať pri ohlasovaní evanjelia.

Ako vnímate morálne zásady a postoje ľudí v otázkach interupcie, eutanázie...?

Ľudia sa k týmto otázkam dokážu vyjadriť zodpovedne, ak vedia o čom rozprávajú a ak majú dobrú vôľu. Manipulácia verejnej mienky cez masmédiá je niekedy práve preto taká úspešná, že my neskoro alebo nedostatočne vysvetľujeme podstatu veci. Nemyslím tu len na predstaviteľov Cirkvi, ale na zodpovednosť všetkých jej členov.

Blíži sa koniec Roka Eucharistie. Ako ste vnímali jeho prežívanie v talianskych diecézach? Čím bol pre Vás a čo si z neho odnášate pre osobný život?

Taliansko je pomerne veľké a s mnohými diecézami, takže popri štúdiu som nemal veľa možností spoznávať jednotlivé aktivity v diecézach. Bol som iba na záverečnej sv. omši jedného diecézneho eucharistického kongresu, ktorý trval niekoľko dní a zúčastňovali sa na ňom zástupcovia farností. Záverečný dokument tohto kongresu bol programom pre diecézu. V príhovoroch talianskych biskupov, ktoré som počul v priebehu tohto roku, bola veľká snaha oživiť záujem o tento najväčší dar, ktorý vôbec môže na svete existovať. Oslovujúci bol ich národný Eucharistický kongres, ktorý sa konal v Bari, ktoré z historického hľadiska je akoby predurčené na ekumenický dialóg. Veľmi dobre pripravený program vigílie slova a hudby vysielala televízia Rai Uno v priamom prenose. Vyvrcholením celého kongresu bola sv. omša, ktorú celebroval už terajší Svätý Otec Benedikt XVI. Hovoril o Eucharistii, samozrejme, že v súvislosti s ekumenizmom. Aj toto vysielala televízia.

Čím bol tento rok pre mňa? Eucharistia je pre nás všetko. Všetky teologické debaty a prednášky, ktoré vedú k osobnému hlbokému vzťahu k Eucharistii, sa ľahko stanú iba prázdnou špekuláciou. Rok Eucharistie je pre mňa teda veľkým darom a upozornením, aby som nezabúdal na to najpodstatnejšie.

Ako najradšej využívate voľný čas, čo patrí k Vaším koníčkom?

Voľný čas? Zaujímavý výraz. Od čoho voľný? Snáď by filozofi mohli o tom veľa špekulovať. Všetok čas, čo máme k dispozícii počas nášho života, treba zmysluplne využiť. Hudba a šport patria k mojim záujmom. Dá sa pri nich dobre relaxovať. Ale ak sa niekto venuje chrámovej hudbe, už to nie je len koníček, lebo sú s tým spojené nemalé záväzky. Nepovažoval som teda za voľný čas nácviky spevu na liturgiu. Kde rastie láska k Eucharistii, tam je doceňovaná aj liturgická hudba, a tam rastie aj angažovanosť v tomto smere.

Máte nejaké svoje krédo, ktorého sa pridržate?

Mojím krédom je Krédo Cirkvi.

Za rozhovor ďakuje Michal Janiga

Sedem dní na púti...

Spišská Kapitula – San Giovanni Rotondo – Rím – Assi - Bratislava

Svätý Otče!

V novembri minulého roka sme s vďakou za vyhlásený Rok Eucharistie dnes už v blahej pamäti Jánom Pavlom II. začali vytvárať duchovnú kyticu pre neho, ako najvyššieho pastiera i pre celú Cirkev, ktorá mu bola zverená. Práve v jeho apoštolskom liste Mane nobiscum Domine upriamoval našu pozornosť na udalosť okolo emauzských učeníkov. Túžil, aby sme sa hlbšie spojili s eucharistickým Kristom.

My, bohoslovci kňazského seminára Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule odovzdávame s úctou a láskou duchovnú kyticu Vám, najvyššiemu pastierovi Cirkvi.

Nebeskému Otcovi nech je dnes i na veky večná chvála a sláva za tento čas milosti, kedy sme spoločne mohli sprevádzať dnes už zosnulého Jána Pavla II. v jeho posledných dňoch na zemi a Vás Svätý Otče na začiatku Vášho pontifikátu našimi modlitbami a obetami. Dúfame, že to prinesie požehnanie pre celú Cirkev.

V mene všetkých bohoslovcov rektor kňazského seminára na Spiši

Mons. Jozef Jarab.

Ctihodný monsignore.

Pri príležitosti generálnej audiencie zo dňa 14. septembra, Ste Vy, v mene spomínaného kňazského seminára, zaslali Svätému Otcovi pozdrav synovskej úcty s vrúcnou spomienkou na Jeho milovaného predchodcu Jána Pavla II. spolu s veľmi významným duchovným darčekom pre blaho celej Cirkvi. Najvyšší veľkňaz týmto prejavuje živú povďačnosť za toto cenné gesto spolupatričnosti, ozdobené zvláštnymi modlitbami, ktoré je vyjadrením horlivého zapojenia sa do Roku Eucharistie a želá si, aby kontemplovanie Ježiša prítomného v Najsvätejšej sviatosti viedlo k obnovenému a radostnému svedectvu viery, nádeje a lásky.

Zvoláva na Vás a na všetkých, ktorí sa ochotne zapojili do spomínaných modlitieb nebeskú ochranu Nepoškvrnenej Panny a zo srdca Vám udeľuje Apoštolské požehnanie, ako záruku akýchkoľvek žiadaných dobier v Pánovi a ktoré rád rozširuje pre Vám drahé osoby.

Je pre mňa veľkým potešením pri tejto príležitosti uistiť Vás o úprimnosti mojej hlbokej úcty voči Vašej najdôstojnejšej Ctihodnosti

Mons. Gabriele Caccia
Asesor

Dôstojnému Pánovi
Mons. Jozefovi Jarabovi,

odovzdávanie daru Svätému Otcovi na audiencii

pred Kolégiom

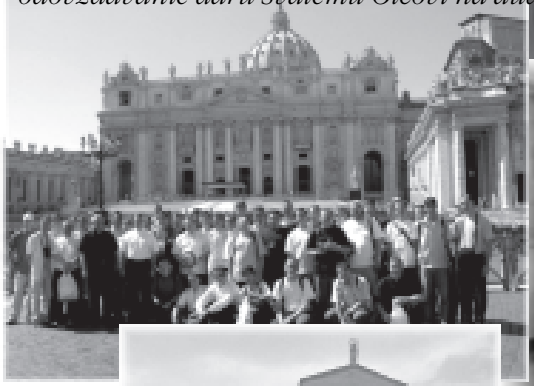

pri hrobe Jána Pavla II

v San Giovanni Rotondo

v Assisi

V úvode apoštolského listu Mane nobiscum Domine nás pápež Ján Pavol II. v blahej pamäti, vovádza do situácie, ktorá sa odohráva na ceste do Emauz: **„Svetlo slova roztápalo tvrdosť ich srdca a otváralo im zrak (porov. verš 31). V tieni končiaceho sa dňa a v tme napĺňajúcej vnútro bol onen pocestný lúčom svetla, ktorý prebúdzal nádej a otváral ich duše túžbe po plnom svetle“ (MND 1).**

S pocestným, ktorý nám prostredníctvom Jána Pavla II. daroval tento rok Eucharistie, ktorý sme mohli spoločne v seminári začať polnočnou adoráciou zo 17. na 18. októbra minulého roka vykročili sme na spoločnú púť, ktorá v nás mala akosi viac prebudiť nádej a otvoriť dušu tomu, ktorý je svetlom pre dni našej formácie a prípravy na kňazstvo. Posilnení touto nádejou začali sme zbierať duchovnú kyticu pre Svätého Otca a Cirkev, ktorú vedie. S prosbou, aby Kristus ostal s nami, ale predovšetkým v nás sme už v prvé dni Roka Eucharistie vykročili na duchovnú púť.

Po roku prišlo vyvrcholenie. Duchovná púť sa premenila na skutočnú fyzickú púť do večného mesta. Začiatkom septembra, keď sa na Slovensku slávil Tretí celoslovenský eucharistický kongres, spoločne s našimi špirituálmi, vicerektorom Dušanom Škrábekom a spišským pomocným biskupom Mons. Štefanom Sečkom s vďakou v srdci za Rok Eucharistie, za 190. výročie založenia nášho kňazského seminára, 15 rokov od obnovy kňazského seminára po páde totalitného režimu a zároveň v rámci odovzdania už spomínanej duchovnej kytice sme putovali pozdraviť Najvyššieho pastiera katolíckej Cirkvi, Benedikta XVI.

12. september 2005 – púť spišských a rožňavských bohoslovcov začína!

Naša prvá zastávka bola v San Giovanni Rotondo, na mieste kde pôsobil a žil svätý páter Pio. Všetkých nás fascinovala nielen príroda tunajšieho kraja, ale i moderná bazilika, ktorá v sebe spája výdobytky dnešnej techniky s asketikou rehoľného života. Počas našej púte to bolo jediné miesto, kde nás zastihla letná prietrž mračien. Svätý páter Pio nás teda na mieste kde pôsobil sprevádzal svojimi slzami.

V predvečer sviatku Povýšenia svätého Kríža sme docestovali do vytúženého mesta Rím. Náš prvý program začal symbolicky počas svätej omše v Pontificio Collegio Internazionale Maria Mater Ecclesiae dei Legionari di Christo, kde sme boli počas celého nášho pobytu ubytovaní a dôkladne sa tam o nás starali. Pre mnohých bol pobyt v Ríme vytúženým snom i prínosom tak v duchovnej ako i v poznávacej oblasti.

Vrcholom našej seminárskej púte bolo stretnutie s terajším nástupcom svätého Petra, s pápežom Benediktom XVI. Stalo sa tak 14. septembra na námestí svätého Petra v rámci pravidelnej stredajšej generálnej audiencie. Po skončení svojej katechézy, ktorú venoval 132 žalmu, Svätý Otec adresoval prítomným pútnikom aj svoje pozdravy. Nám Slovákom povedal: *„Zo srdca vítam sloven-*

ských pútnikov z Nitry, Bratislavy a ***seminaristov zo Spiša, vedených biskupom Sečkom****. Drahí bratia a sestry, prajem Vám požehnaný pobyt v Ríme a rád žehnám Vás i Vašich drahých vo vlasti. Pochválený buď Ježiš Kristus.“*

A potom to prišlo. Mnohí z nás sa mohli aspoň na chvíľu stretnúť osobne s Petrovým nástupcom. Niekoľko minút tohto stretnutia, ktoré poznačí život mnohých z nás naveky ostane nezabudnuteľnými. Spoločne sme Svätému Otcovi odovzdali obraz, ako symbol našej duchovnej kytice, ktorý v sebe niesol motív ľudskej biedy a nedokonalosti, ktorá má vo svojom centre trpiaceho Krista v podobe Eucharistie, ktorého obeta túto ľudskú biedu očisťuje jeho vlastnou krvou.

Je len symbolické, že stretnutie s pápežom sa konalo na sviatok Povýšenia svätého Kríža, kedy sa v mnohých farnostiach slávia odpustové slávnosti na Slovensku a zároveň sme si mali možnosť pripomenúť v tento deň návštevu Svätého Otca Jána Pavla II. v krajine pod Tatrami keď blahorečil v Bratislave – Petržalke rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú a biskupa Vasiľa Hopku v septembri 2003.

V rámci nášho pobytu v Ríme sme mali možnosť navštíviť množstvo sakrálnych pamiatok. Spomeňme aspoň Baziliku svätého Petra, Baziliku svätého Pavla za hradbami, Lateránsku baziliku i Baziliku Santa Maria Magiore. Neobišli sme ani Koloseum, Fontánu de Trevi, Baziliku svätého Kríža, Veneziu – oltár vlasti, Španielske námestie a ďalšie. Nezabudnuteľným zážitkom bol aj pobyt v katakombách i v kryptách v Chráme svätého Petra. Nespočetne veľa chvíľ sme prežili v modlitbách aj pri hrobe Božieho sluhu pápeža Jána Pavla II. I v týchto chvíľach sme mysleli na vás všetkých, ktorí ste s nami do Ríma z rozličných príčin necestovali. Doslova a do písmena sme všetci cítili výzvu Jána Pavla II. pre nás mladých: „Nehanbite sa za evanjelium!“. Ján Pavol II. akoby aj nám povedal: „Milí seminaristi, dal som vám Rok Eucharistie, dal som vám to najvzácnejšie, čo mám, a ja môžem odísť. Ostaňte verní Kristovi prítomnému v Eucharistii a rozneste ho ľuďom do celého sveta. To je môj testament pre vás“.

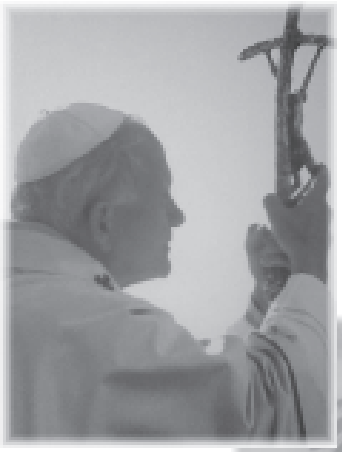

Bodkou za našim pobytom v Ríme bola návšteva Pápežského kolégia svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Slovenskí pútnici nazývajú toto miesto kúskom slovenskej zeme v Taliansku. Toto symbolizujú aj mozaiky v kaplnke tohto kolégia. Ide o mozaiky svätcov, Sedembolestnej Panny Márie patrónky Slovenska a napokon svätých Cyrila a Metoda – slovanských vierozvestcov.

Cestou späť na Slovensko naše kroky viedli aj do stredovekého mesta Assisi, v ktorom nás oslovil duch františkánskej chudoby. Brat Slnko a sestra Luna, alebo svätý František a svätá Klára, ktorí naznačili cestu nasledovania za Kristom v chudobe, čistote a poslušnosti. Napriek tomu, že bol septem-

ber, práve v Assisi ako aj v chráme Santa Maria Magiore sme mali možnosť pocítiť ducha Vianoc. Vstúpili sme do kostola Porciunkuly a vedľa nej sme mohli uvidieť množstvo jasličiek, ktoré ako prvý zhotovil svätý František. Po návšteve mesta Assisi sa naše kroky uberali späť na Slovensko. Priamo z Ríma sme docestovali na vyvrcholenie Tretieho celoslovenského eucharistického kongresu v Bratislave – Petržalke. Ako odkaz z tejto púte si nesieme tieto slová: „Kristus je živý aj po skončení eucharistického roku, ostáva prítomný v našich chrámoch a všade tam, kde sa slávi svätá omša. Ostaňme verní aj my Jemu."

V tejto chvíli sa chceme poďakovať v mene všetkých účastníkov púte na prvom mieste Pánu Bohu za vnuknutie tejto myšlienky, všetkým tým, ktorí nás akýmkoľvek spôsobom na tejto ceste podporili, tak finančne ako aj duchovne, a naše úprimné ďakujem patrí aj otcovi vicerektorovi Dušanovi Škrábekovi za realizáciu tejto jedinečnej púte, ktorá pre celý náš kňazský seminár v Spišskej Kapitule priniesla veľa Božích milostí. Na všetkých dobrodincov sme pamätali vo svojich modlitbách na posvätných miestach v Ríme.

Na záver sme sa opýtali -

1. Čo bolo pre teba najsilnejším zážitkom z púte v Ríme a prečo?

Bolo toho veľa, všetky tie miesta, či katakomby alebo baziliky a pamiatky. Asi najsilnejším zážitkom pre mňa bolo osobné stretnutie so Svätým Otcom, ako Petrovým nástupcom a najvyšším Veľkňazom sprítomňujúcim Krista na zemi. A keďže tento rok sa nesie v znamení Eucharistie, každý kňaz pri vysviacke dostal dar prinášať Krista všetkým ľuďom. Aj pre mňa by sa mohla táto púť stať takou hybnou silou na ceste ku kňazstvu. Byť bližšie k Bohu a prinášať ho iným.

Marek, 2. ročník

Návšteva Ríma v každom pútnikovi zanechá veľa zážitkov a najmä v tom, kto toto miesto navštívi prvýkrát. Je veľa zážitkov o ktorých by sa dalo písať, ale asi najvýznamnejšou udalosťou tejto púte bolo stretnutie s pápežom Benediktom XVI. a následne návšteva hrobu apoštola Petra. Svätý Peter a Benedikt XVI., prvý a súčasný námestník Krista, osoby, ktoré od seba oddeľujú dve tisícročia. No predsa to čo ich spája je silnejšie, ako to, čo ich od seba oddeľuje. A tým je silné puto Kristovej lásky. Lásky dobrého pastiera k svojmu stádu. V dnešnom uponáhľanom svete je táto láska bezpečným prístavom pre každého človeka.

Florián, 4. ročník

Pre mňa najsilnejším zážitkom bolo to, že som sa mohol modliť pri hrobe Svätého Otca Jána Pavla II. Zažil som celý jeho pontifikát.

Ivan, 4. ročník

Najsilnejším zážitkom z púte v Ríme bolo stretnutie so Svätým Otcom. Tá atmosféra na Námestí svätého Petra bola úžasná. Odrazu ma naplnila radosť z toho, že stojím na požehnanom mieste a dostanem apoštolské požehnanie.

Vladimír, 1. ročník

Stretnutie so Svätým Otcom a Bazilika svätého Petra. Prečo? Ak si človek uvedomí, že stojí na Skale Cirkvi a stretol sa tvárou v tvár s jeho nástupcom, tak to v ňom môže zanechať jedine úžas a posilu pre ďalší intenzívnejší život s Kristom.

Peter, 2. ročník

2. Čo by sa pre teba mohlo stať hybnou silou na ceste ku kňazstvu z tejto púte?

Hybnou silou na ceste ku kňazstvu je pre mňa univerzálnosť Cirkvi, ktorú som na vlastnej koži v Ríme pocítil, ako aj príklad ľudí, ktorí neváhali dať sa celí do služby Ježišovi. Spomeniem Jána Pavla II., ale aj tisíce ľudí, ktorí v rehoľnom rúchu svedčia o plnosti života.

Martin, 3. ročník

Modlitba pri hroboch svätých by sa mohla stať pre mňa hybnou silou na ceste ku kňazstvu. Lebo už od počiatku Cirkvi veríme, že za nás prosia pred tvárou Boha.

Peter, 2. ročník

Počas púte sme navštívili veľa významných miest, ktoré sa dostali do povedomia pútnikov najmä vďaka ľuďom, ktorí sa o to zaslúžili. Nie tým, že postavili monumentálne stavby, ale svojim príkladným životom. Na ich počesť a oslavu Boha neskôr začali vyrastať nádherné diela. Títo svätci sú pre nás aj dnes príkladom a vzorom. Bohoslovec, ktorý túži po kňazstve počúvajúc pri tom Božie volanie zároveň túži i po svätosti. Tieto dva elementy sú nerozlučne spojené. „No svätým sa možno stať rovnako s pastierskou berlou, ako aj s metlou v rukách“ (Ján XXIII.). Nie je preto tak dôležité čo robíme, ale s akou láskou to robíme. Majme preto stále na pamäti, že svätosť nie sú veľké divy, ale každodenné plnenie si svojich povinností s láskou.

Florián, 4. ročník

Boli sme na mnohých svätých miestach, kde svätci ako Páter Pio, František z Assisi i Ján Pavol II. urobili svoje svetoznáme, výnimočné skutky. Tu som si však uvedomil, že prežívali aj dennodenne opakujúce sa činnosti, ktoré vyžadujú vytrvalosť. Oni vytrvali v dobrom až do konca. Tým sú veľkým povzbudením aj pre kňazov, aby vo svojej každodenne sa opakujúcej sa službe (na oko rovnakej) s pomocou Božou vytrvali a objavovali jej hĺbku.

Martin, 4. ročník

Nezlomná a pevná vôľa Svätého Otca, ktorá upútala veľmi veľa mladých, ale aj starších ľudí. Jeho bezprostrednosť a prívetivosť ku všetkým bez rozdielu. A jeho láska, ktorá mu pri pohľade na nás vyžarovala z tváre.

Dominik, 4. ročník

spracovali: Pavol Jurčaga a Michal Janiga

audiencia

dary pre Svätého Otca

hrob svätého Cyrila

svätá omša pri hrobe Pia X.

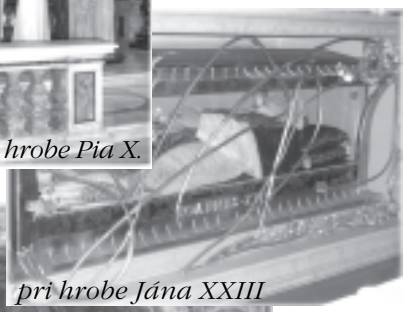
pri hrobe Jána XXIII

v katakombách

v Assisi

torta na rozlúčku

Posolstvo Svetových Dní Mládeže

KOLÍN 2005

Písal sa 21. August 2005. Mesto Kolín ešte nikdy doteraz nezažilo taký nával ľudí. Prepchaté električky, plné ulice, všade dlhé rady a zvláštna radosť v srdci. Aj takto by sa dal charakterizovať deň , keď sa milionónový zástup ľudí zišiel sláviť sv. omšu spolu so Svätým Otcom Benediktom XVI. Mladých, z ktorých nikto nerobil výtržnosti, nikto nenadával, nedrogoval atď. , ako nám to predstavuje dnešný svet. Ale zišli sa, aby naplnili posolstvo svetových dní : „ *Prišli sme sa mu pokloniť*." Prišli sme ukázať, že svet nie je iba zlo, ako to vykresľujú média, ale všade na celom svete, na každom kontinente žijú ľudia, ktorí ešte majú hodnoty a chcú putovať za Kristom. Presne tak ako traja králi. Oni nešpekulovali nad tým koľko ich to bude stáť, aké to bude ťažké, ako dlho a ďaleko pôjdu, ale videli betlehemskú hviezdu a vydali sa na cestu, pokloniť sa Ježišovi. To bol dôvod ich cesty. Betlehemská hviezda, ktorá im ukazovala cestu je príkladom Božej starostlivosti, ale aj príklad pre nás. Každý z nás má byť takouto hviezdou, ticho svietiť ostatným a ukazovať cestu ku Kristovi svojimi skutkami, životom, láskou...

Tak ako mudrci, ktorí tvorili v tej dobe najvyššiu vrstvu, aj jednoduchí pastieri sa prišli pokloniť malému Ježiškovi. Možno ani nechápali čo sa to deje, no pokorne sa sklonili pred Božou velebnosťou. Inteligenčné rozdiely medzi mudrcmi a pastiermi boli úplne hraničné. Tu Boh ukázal svoju veľkosť a zároveň svoju nekonečnú lásku. Ukázal, že každý jeden človek je schopný klaňať sa. Nezáleží na tom, či je chudobný alebo bohatý, biely alebo čierny, Európan, Afričan či Američan. Každý je schopný klaňať sa a to neprevyšuje úroveň nikoho.

V dnešnej dobe nám svet chce nahovoriť, že ten kto sa klania Pánu Bohu je blázon a len ten kto sa klania hmote je uznávaný. Tak však tomu nie je a my sme toho svedkami. Naše putovanie musí mať cieľ a ním je Kristus prítomný v Eucharistii. Eucharistia má byť pre nás zdrojom radosti . Radosť veľmi potrebujeme a jej prameňom je láska ku Kristovi.

Príbeh o troch kráľoch končí. Inou cestou sa vrátili späť. To je odkaz aj pre nás, či si z posolstva svetových dní mládeže 2005 niečo odnesieme, či sa inou cestou vrátime späť. Cestou ako sme kráčali doteraz, cestou zmeneného života vrátime späť ku Ježišovi. Lebo mnoho ciest ide hore, ale iba jedna vedie na vrchol a to je tá úzka – cesta Kristova.

Matúš Reiner

Existuje portrét človeka, ktorý by bol tak blízky a známy miliónom ľudí na celom svete ako tvár Jána Pavla II.? Celý svoj život zasvätil Svätý Otec rozdávaniu Lásky a svedectvu o Kristovi. Nekonečnými cestami a kázňami v rôznych jazykoch sa mu podarilo spojiť svet.

Teraz ľudia všetkých národov zo všetkých kontinentov môžu poslať svoje foto na web stránke: WWW.THANK-YOU-JPII.NET. Autori projektu skladajú z našich portrétov mozaiku obrovského formátu, ktorá ukazuje tvár pápeža Jána Pavla II.

Tento obraz bol po prvýkrát ukázaný na SDM 2005 v Kolíne nad Rýnom. Mozaika je aj na internete, kde po zväčšení obrázku môže nájsť každý svoju fotku.

Realizácia najväčšej mozaiky na svete sa stála možná vďaka realizácií *DOMRADIO* a *FUJIFILM.*

Ján Szentkereszty

KOMENTÁR sv. Tomáša Akvinského k Listu Rimanom

Na sviatok sv. Tomáša Akvinského v našom seminári každoročne prebieha akadémia na jeho počesť. Inak tomu nebolo ani minulí školský rok. Na jej začiatku zaznela pieseň Adoro te devote v podaní schóly, a po nej nasledovalo zamyslenie pripravené otcom špirituálom Jánom Kubošom. Slávnostnú prednášku predniesol Doc. Anton Tyrol na tému: *Tomáš Akvinský a jeho komentár k Listu Rimanom.*

Pokračovanie z minulého čísla .

Pozrime sa teraz bližšie na dve vybrané miesta: 9,3 a 11,26-27 ako ich vysvetľuje svätý Tomáš Akvinský.

Tomášov komentár Rim 9,3

Radšej by som bol ja zavrhnutý od Krista namiesto svojich bratov, mojich príbuzných podľa tela.

Z metodologického hľadiska si v Tomášovom postupe zasluhuje pozornosť limitácia jednotlivých odsekov v komentovaných častiach. Takmer úplne sa zhoduje s dnešným členením biblických textov! Tomášova exegetická metóda spočíva v tom, že autor preberá slovo za slovom – v niektorých prípadoch celý výraz pozostávajúci z viacerých slov – a tie komentuje tak, že prakticky každý úsek alebo komentovaný detail potvrdzuje nejakým vhodným citátom z rozličných biblických kníh Starého alebo Nového zákona. Prejavuje pritom veľkú citlivosť a citáty vyberá tak, že ťažiskové slová v nich sú preberané v tom istom zmysle, ako komentované slovo, či komplexnejší výraz.

Spomenuté ťažké miesto 9,3 Tomáš vysvetľuje tak, že najskôr objasňuje etymológiu slova *anathema*[1] a potom vysvetľuje 3. verš tak, že grécke sloveso *euchomen* chápe ako imperfektum od *euchomai*, a teda berie ho v zmysle *želal som si, chcel som* atď. namiesto *želal by som si* alebo *radšej by som bol...* Tomáš to chápe ako Pavlov stav ešte pred obrátením, kedy si Pavol naozaj želal odlúčenie od Krista. Sv. Tomáš pritom celkom výslovne hovorí, že „by narušalo poriadok lásky, v ktorom je každý povinný Boha milovať nadovšetko a svoju spásu hľadať viac ako spásu iných“.[2]

K tomu Tomáš uvádza ešte jeden pohľad: tu hovorí o odluke z účasti na sláve Krista. Podľa Tomáša si Pavol takéto odlúčenie od Krista želal po svojom obrátení vzhľadom na vykúpenie pohanov a tiež vzhľadom na obrátenie Židov. Toto tvrdenie Tomáš dokumentuje citátom z Flp 1,23n: *Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie, ale zostať v tele je zasa potrebnejšie pre vás.* Z toho vyplýva, že v tomto druhom pohľade Tomáš uvažuje o Pavlovom dočasnom alebo všeobecnom odlúčení od Kristovej slávy, a to kvôli tej sláve, ktorú by Kristovi prinieslo obrátenie Židov. To zas dopĺňa citátom z Prís 14,28: *V množstve ľudu (vází) honosenie kráľovo...* a citátom z diela sv. Jána Zlatoústeho *O pokore srdca*: *Láska naplnila celú jeho dušu až do takého stupňa, že by sa zriekol dokonca aj toho, čo mu bolo nadovšetko milšie, totiž byť s Kristom, keby sa tak páčilo Kristovi. Ba ešte viac: bol by pripravený rezignovať z Nebeského kráľovstva, ktoré je odmenou za námahu pre Krista.*[3]

Pre úplnosť dodajme, že Tomáš používal text latinskej Vulgáty, ktorá v texte Rim 9,3 mala znenie: *optabam enim ipse ego anathema esse a Christo...* Tomáš teda pracoval s týmto textom, kým Neovulgáta z roku 1979 má iný preklad: *optarem enim ipse ego anathema esse a Christo...*[4]

Dôvodom zmeny latinského prekladu slovesa *euchomen* z *optabam* na *optarem* je pokrok v lingvistike biblickej gréčtiny, ktorá pod výrazom *euchomen* v tejto pozícii rozumie tzv. dezideratívne (konatívne alebo tendenčné) imperfektum, ktoré naznačuje želanie niečoho, čo sa nikdy neuskutočnilo[5]. Ide o túžbu pokúsiť sa o niečo, ale to túžené sa ešte nezačalo. Toto rozlíšenie gréckeho imperfekta bolo zrejme dôvodom zmeny, ktorú sme zaregistrovali v Neovulgáte.

Na okraj tohto prvého miesta v komentári Listu Rimanom chcem vyzdvihnúť Tomášove dve poznámky, ktoré sú dôležité:

- sv. Tomáš jasne postrehol prirodzený poriadok lásky, ktorý nedovoľuje túžiť po spáse iného za cenu vlastného zatratenia;
- na tom istom mieste Tomáš poznamenáva, že niet takej príčiny, pre ktorú by Apoštol mohol túžiť, aby bol odlúčený od Krista (porov. Rim 8,35:

Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie...?).

Tomášov komentár Rim 11,26-27

„...a tak bude spasený celý Izrael, ako je napísané: „Zo Siona príde vysloboditeľ a odvráti od Jakuba bezbožnosť.[27] A to bude moja zmluva s nimi, keď odstránim ich hriechy.“

Aj toto miesto v Pavlovom komentári je významné. Ide najmä o to, akým spôsobom sa má naplniť či uskutočniť spása celého Izraela, o ktorej Pavol hovorí v Rim 11,26nn. Apoštol Pavol tu argumentuje citátmi Iz 59,20 a 27,9. Súčasní autori si všímajú, že Pavol tu od 10,17 až do konca 11. kapitoly (s výnimkou 11,34 /Pánovo zmýšľanie/) ani raz nespomenul Ježiša Krista.[6] Z toho potom vznikli dve skupiny autorov, ktorí vidia budúcu spásu Izraela jedni cestou teologickou, iní cestou kristologickou.

Tomáš v citovaných dvoch výrokoch Písma vidí biblický dôvod spásy celého Izraela a v ďalšom, 28. verši vidí Pavlovo rozumové zdôvodnenie spásy Židov. V biblickom dôvode rozlišuje 3 prísľuby:

1. *príde zo Siona* (= Boží príchod rozumie ako vtelenie Boha v Ježišovi Kristovi; Sion = zo židovského ľudu; alebo tu tiež podľa Tomáša treba myslieť na zoslanie Ducha Svätého);
2. *odvráti od Jakuba bezbožnosť* (aj tento druhý prísľub vníma Tomáš v kristologickom zmysle: „v texte sa vyjadruje, že Židom bola spása darovaná skrze Krista“[7]). Okrem toho tu Tomáš spomína „ľahkosť obrátenia Židov pri konci sveta“.[8]
3. Tretí prísľub podľa Tomáša naznačuje spôsob, akým sa uskutoční spása: *A to bude moja zmluva s nimi, keď odstránim ich hriechy.* Tu autor výslovne hovorí o novej zmluve, ktorú uskutočnil Ježiš Kristus vyliatím svojej krvi a ktorú predpovedal prorok Jeremiáš 31,31n.

Spomínané rozumové zdôvodnenie (vv. 28nn) Tomáš tiež vysvetľuje kristologickou cestou. Vidíme teda, že sv. Tomáš uskutočnenie spásy Pavlovho národa jednoznačne chápe ako možné pred záverom šírenia Božieho kráľovstva a ako majúce sa uskutočniť kristologickou cestou.[9]

Závažná je ešte otázka univerzality spásy tak židovského národa ako aj ostatných ľudí. Tomáš Akvinský v závere svojej 4. lekcie k 11. kapitole výslovne hovorí, že Božie zľutovanie sa „nad všetkými nemožno vzťahovať podľa Origenovho bludu na démonov, dokonca ani na všetkých jednotlivých ľudí. Táto 11. kapitola sa vzťahuje na jednotlivé druhy, nie na jednotlivcov v každom druhu“.[10] Podobne sa vyjadrujú aj autori najnovšieho dokumentu Pápežskej biblickej komisie z mája 2001.

Záver

Svätý Tomáš Akvinský zostáva stále vynikajúcim odborníkom aj v biblických vedách. Jeho riešenia jednotlivých biblických problémov naozaj prerástli rámec jeho doby. Jeho exegéza je veľmi cenná predovšetkým tým, že sa neobmedzuje na teoretické úvahy, ale Tomáš ju výrazne priblížil teológii, ba až preplnil teológiou. Pri komentovaní jednotlivých detailov podáva také teologické poznámky, ktoré sú aj pre exegétov zdrojom orientácie pri lingvistickom spracovaní originálnych textov.

Pripravil: Doc. Anton Tyrol

1 Gréčtinu alebo hebrejčinu používa zriedkakedy, takmer vôbec ich nepoužíva.

2 ŚW. TOMASZ z Akwinu, Wykład Listu do Rzymian, *s. 144.*

3 Porov. JÁN ZLATOÚSTY, De compunctione, *lib. 1, cap. 7 (PG 47, 404).*

4 Nova Vulgata Bibliorum Sacrorum editio, *Libreria Editrice Vaticana 1986.*

5 Podobným príkladom je Lk 1,59. Porov. WALLACE, Daniel B., Geek Grammar Beyond The Basics, *Grand Rapids 1995, heslo imperfektum.*

6 FITZMYER, J.A., List do Rzymian, *In: BROWN, R.E. – FITZMYER, J.A. – MURPHY, R.E.,* Katolicki komentarz biblijny, *(red. W. Chrostowski), Vocatio Warszawa 2001, s. 1310.*

7 ŚW. TOMASZ z Akwinu, Wykład Listu do Rzymian, *s. 179.*

8 ŚW. TOMASZ z Akwinu, Wykład Listu do Rzymian, *s. 179.*

9 Na okraj tejto koncepcie možno dodať, že v sočasnosti jestvujú aj takí autori, ktorí presadzujú názor o teologickej ceste. To si podľa nich vyžaduje akúsi náhradnú líniu v dejinách spásy. Ide najmä o nemecky hovoriacich biblistov.

10 ŚW. TOMASZ z Akwinu, Wykład Listu do Rzymian, *s. 182.*

BDELOSŤ

Zamysleli ste sa už niekedy, čo znamená pojem bdelosť, alebo prečo nám pán Ježiš hovoril: „**Bdejte** a modlite sa...“ ? Zvykneme toto slovo ignorovať, pretože si myslíme že veľmi dobre poznáme jeho zmysel. Pravda však môže byť trochu iná.

Byť bdelý znamená byť vedomý, vedome žiť celý deň, celý mesiac, celý rok, alebo aj celý život. Je to neustále uvedomovanie si svojej situácie, pocitov, myšlienok, svojho konania. Znamená to naplno si uvedomovať život so všetkým čo obsahuje. Napríklad práve teraz. Sedím za počítačom, uvedomujem si kde som a čo robím. Uvedomujem si polohu svojho tela, vnímam ako prsty behajú po klávesnici, uvedomujem si svoj dych, myšlienky, každú a jednu ako sa občas vynárajú v mojej mysli. Keď idem po ulici, uvedomujem si ako jedna noha predbieha druhú a dotýka sa zeme, pohyb, približovanie sa k druhým ľuďom, vnímam spev vtákov a dotyk vetra. Keď jem, uvedomujem si ako prežúvam a prehĺtam. Teraz sa možno zasmejete a poviete: veď aj ja viem čo robím. Ale skúste sa zamyslieť, viete presne čo ste urobili pred chvíľou? Kam ste položili kľúče, knihu, čo ste povedali spolubratovi vo dverách atď.? Často si vôbec nevieme spomenúť. To sa ale bdelému človeku nemôže stať, ten vie že berie do rúk knihu a vie kde ju potom ukladá. Rovnaký stav mysle zažívame pri istom druhu meditácie, keď nepracujeme my, ale nechávame pracovať Boha v nás samotného. Stíšime myseľ a iba vnímame. Bdelosť je nepretržitá pozornosť. Teraz v duchu počujem ďalšiu otázku: **Načo je to dobré?**

Pri ustavičnej bdelosti teda zažívame stav stálej meditácie, neobmedzenej iba na štvrťhodinku denne. Pozorne sa dívate na svoju myseľ, sledujete každú a jednu myšlienku, ktorá sa v nej vynára a tým jej nedovolíte aby vás ovládala. Tak už nekonáte ako automaty, nevedome a mechanicky, ale vždy viete čo konáte a prečo to konáte. Tak spoznáte sami seba. Spoznáte svoje myšlienky, postoje, zvyky, odhalíte svoje rutiny a najrôznejšie, často i tie zlé návyky, ktoré ste predtým nevedeli odstrániť pretože ste si ich neuvedomovali. Zbavíte sa predsudkov, komplexov a mnohých vnútorných zranení, pretože budete sami vidieť. Budete vidieť i do iných, vnímať ich slabiny a zámery, prestanete sa rozčuľovať a hnevať, všimnete si že aj váš duchovný život nabral na kvalite, budete vyrovnaní, naučíte sa vychutnávať aj maličkosti života a mať z nich radosť. Aj kvietok tancujúci vo vetre vás naplní šťastím, aj dotyk vetra vo vlasoch vás prebudí k životu...

Ale to vy sami musíte skúsiť, je to zážitok bytia, ktorý sa nedá preniesť do slov, dá sa iba prežiť, je to len vaša vlastná skúsenosť, ku ktorej sa musíte prebojovať sami. Začnite a skúste to, verte mi, stojí to za to...

Buďte v tele

Je to v skutočnosti jednoduché. Vnímajte a pozorujte čo najviac seba i svoje okolie. Začnite práve teraz. Uvedomte si polohu svojho tela, každý jeho pohyb, aj ten najmenší. Sledujte pohyby rúk, vcíťte sa do nich, rovnako do svojich nôh, vnímajte ich premiestňovanie sa v priestore, ako sa chodidlá pravidelne dotýkajú zeme. Buďte duchom prítomní vo svojom tele, nie niekde mimo neho. A pocítite úžasný pokoj, úžasnú harmóniu, keď budete tam kde máte byť, keď sa váš duch a telo konečne zjednotia, keď zažijete Jednotu. Budete mať pocit návratu domov a pochopíte že práve toto je prirodzený stav človeka.

Prítomný okamih

Naša myseľ väčšinou blúdi v minulosti alebo v budúcnosti. Ale načo? Načo žijeme v čase ktorý už neexistuje alebo ktorý ešte neexistuje a možno ani nikdy existovať nebude? Minulosť už nemôžeme zmeniť a preto nemá zmysel sa v nej rýpať, môžeme sa z nej iba poučiť. A budúcnosť nám aj tak nepat-

rí, ďalší okamih tu už nemusíme byť. Jediný čas keď skutočne žijeme je teraz, v tejto chvíli. Len ten je dôležitý. Aby ste to lepšie pochopili, porozprávam vám jeden príbeh. *Raz jeden muž prišiel za veštcom, aby sa dozvedel o svojej budúcnosti. No práve preto že muž pokladal za smrteľne dôležité poznať svoju budúcnosť, múdry veštec ho odmietol. Povedal mu: „Ja neveštím budúcnosť, lebo budúcnosť je tajomstvom a Boh sa ju rozhodne odkryť iba vo výnimočných prípadoch. Ja ju len odhadujem zo znakov prítomnosti. Zmeň svoju prítomnosť a automaticky sa zmení aj tvoja budúcnosť.“*

Máte obavy o svoju budúcnosť? Práve preto žite v prítomnosti, lebo v nej sa o vašej budúcnosti rozhoduje.

Myseľ

Naša vlastná myseľ nás bežne v značnej miere ovláda bez nášho vedomia. Má už vytvorenú svoju stereotypnú cestu, ktorú sme si čiastočne vybudovali sami, no predovšetkým nám ju vtlačilo okolie a prostredie v ktorom sme vyrástli. V mnohých situáciách nehovoríme a nekonáme my, ale akoby cez nás hovorili a konali naši rodičia, vychovávatelia či učitelia, ktorých príklad a názory sme bez premýšľania prijali. I mnohí psychológovia dnes hovoria, že človek je kvôli tomu v skutočnosti vo svojom konaní slobodný iba na asi 40 %. Takýto človek okamžite odsúdi iného človeka, iný názor bez toho že by sa nad ním zamyslel, inú hudbu bez toho že by ju vypočul, iné jedlo bez toho že by ho ochutnal atď., pretože jeho myseľ je ako kolotoč, ktorý sa roztáča hneď ráno po prebudení. Cesta bdelosti je spôsob ako sa z tohto zlého sna prebudiť.

Aby sme do svojej mysle dokázali vidieť, musíme ju najprv stíšiť, zastaviť ten ustavičný nekontrolovaný príval myšlienok, spomienok, predstáv a obrazov, ktorý nás v skutočnosti, hoci si to neuvedomujeme, v značnej miere ovláda. Nehovorím že vôbec netreba myslieť, myslieť musíme, ako ináč zabezpečíme svoje potreby, ale nie je dobré myslieť zbytočne a nechať svoju myseľ túlať sa bez nášho vedomia. Najlepším prostriedkom na stíšenie mysle je sledovať svoj dych.

Dych

Nie je nutné meniť rytmus dychu, jednoducho ho len sledujte, vedome rozlišujte nádych a výdych. Tým sa váš dych automaticky trochu prehĺbi, stane sa plynulejším a pokojnejším. Keď vnímam svoj dych, po chvíli moje myšlienky ustanú, s každým nádychom a výdychom sú slabšie a pozornosť ostrejšia, ako by ma dych prečisťoval ako vietor... Spočiatku to bude veľmi ťažké, udržať pri ňom pozornosť dlhšiu dobu, časom sa to však stane úplne prirodzeným a časť vašej pozornosti ostane vždy pri dychu. No nebude vás to rozptyľovať ako by sa zdalo. Naopak, práve vďaka tomu budete vždy sústredení a pozorní, nič vás nezastihne neprítomného.

Základné cvičenie

Navrhnem vám jedno cvičenie, ktoré je pre začiatok, no i neskôr, podľa mňa najúčinnejšie. Je to vlastne súhrn všetkého o bdelosti. Prechádzajte sa pomaly, sledujte svoj dych, pokojný, hlboký a plynulý, buďte prítomní svojom tele, vnímajte ako sa vaše nohy pohybujú, ako sa chodidlá pravidelne dotýkajú zeme a zase dvíhajú, ako hýbete rukami i celým telom. Zároveň vnímajte svoje myšlienky, každú a jednu pozorne sledujte ako sa vynárajú vo vašej mysli, ako prichádzajú a odchádzajú, no pri žiadnej sa nezastavujte. Sledujte sa mení vzdialenosť medzi vami a stromami pri ceste, pozorujte všetko okolo vás, vnímajte pohladenie vánku, spev vtákov...

Chodíme často, denne, no niekedy ani nevieme kade sme šli a čo sme videli po ceste. Naša myseľ bola príliš zamestnaná premýšľaním. Pritom práve v chôdzi môžeme objaviť najkrajšiu meditáciu. Chodiť len tak, samotná chôdza sa stane cieľom. Keď budete kráčať bdelo, začnete to cítiť, energiu, pohodu a začnú to cítiť aj ľudia okolo vás. Vaše kroky budú iné, budú plné pokoja a budú vypovedať o vašom vnútornom stave.

Takýto život síce vyžaduje značnú sebadisciplínu, a hoci je to záležitosť celoživotnej cesty, už po čase zbadáte prvé výsledky, a tie naozaj stoja za tú námahu. Veľa šťastia na ceste bdelosti.

Marek Ondra

Pane, zostaň s nami

Rok Eucharistie pokračuje – v nás

Prešiel celý rok od okamihu kedy v blahej pamäti Ján Pavol II. vyhlásil Rok Eucharistie. Vďační Bohu za tieto milostiplné dni nášho rastu pri pohľade na živého Krista v Eucharistii a Jeho prítomnosti v nás, vykročme posilnení „posvätnou Hostinou na všetky miesta, aby sme tak boli v Kristovi svetlom v tmách, a žili úzko spojení s ním, ktorý je našim životom" (modlitba eucharistického kongresu).

Tak ako sme v noci zo 17. na 18. októbra 2004 začínali Rok Eucharistie polnočnou adoráciou tak aj na jeho konci chceme spoločne spievať Bohu na slávu a ďakovať mu za všetky milosti, ktorými nás v ňom naplnil. Vo štvrtok 20. októbra 2005 sme spoločne prežili nezabudnuteľné chvíle s našim Pánov v našej seminárskej kaplnke, aby sme mu poďakovali za tento veľký dar. Naše chvály a vďaky začali vyložením Najsvätejšej sviatosti o 19. hodine. O 20:15 začala spoločná modlitba ruženca, ktorú viedol náš hlavný duktor a modlili sa pedely jednotlivých ročníkov. V tichej adorácii pokračovalo naše stretanie sa s eucharistickým Kristom až do eucharistického požehnania tesne pred polnocou. Každá hodina počas adorácie bola započatá programom. O 21:00 sme sa mohli spolu s v blahej pamäti Jánom Pavlom II. zamyslieť nad tým, čo nám prináša Kristus v tejto sviatosti lásky a naplno pocítiť jeho osobný vzťah k Eucharistii. O 22:00 naša vďaka znela v melódii piesní chvál. Poslednú hodinu pred polnocou sme sa zahľadeli do očí milosrdného Otca a naša vďaky, chvály i prosby sme predniesli v Hodinke Božieho milosrdenstva (korunka), cez litánie k Božiemu milosrdenstvu a ponorení v milosrdnom náručí Všemohúceho prežili sme tieto chvíle končiaceho sa Roka Eucharistie. Vyvrcholením bola polnočná svätá omša, ktorú celebroval Mons. Jozef Jarab, rektor seminára.

Nech je dnes Bohu vzdaná chvála za všetky chvíle Roka Eucharistie s prosbou, aby zostal v nás. Nech teda Rok Eucharistie nie je ukončený, ale nech naďalej pokračuje v našom srdci, nech každú chvíľu vzdáva sa Bohu nekonečná sláva a vďaka i prosba o požehnanie do budúcich dní.

Čím bol a čo zanechal Rok Eucharistie v našich predstavených seminára?

Hodnota Roku Eucharistie je v podstate tohto daru, vo vnútri. Preto som si cez rok častejsie pripomínal: „Duc in altum". Encyklika Ecclesia de Eucharistia mi ako kňazovi Cirkvi pripomenula ono „spočívanie pred svätostánkom". A z prvého zhliadnutia filmu o dnes už sv. pátrovi Piovi z Pietralciny (bolo to ešte v dobe totality) si rokmi svojho kňazstva odnášam jeho slová malému prvoprijímajúcemu chlapcovi: „Každé Tvoje sv. prijímanie, ako toto dnešné, ako prvé sv. prijímanie." Snažím sa každú sv. omšu sláviť ako prvú sv. omšu a zároveň možno i poslednú v mojom živote. A rovnako tak prijímať sviatosného Spasiteľa. Rok Eucharistie ma naučil hlbšie, pokornejšie ďakovať za veľký dar i môjho života, za pokrm na ceste a raz, verím a dúfam, i za dar viatika – pokrmu na cestu do večnosti, ktorý mi možno podá a tak ma posilní niektorý z mojich spolubratov – kňazov, s ktorými som žil, či žijem pod strechou nášho seminára. Za svojho duchovného otca a spovedníka, ale i za tohto mne neznámeho kňaza, čo má pripraví na cestu do večnosti, sa denne modlím.

Jozef Jarab, rektor

Pre mňa bol Rok Eucharistie predovšetkým výzvou k obnoveniu vlastného duchovného života, života viery a kňazského poslania. Pretože život svätcov pre mňa znamená tzv. „žité Evanjelium", usiloval sos sa počas roka nanovo premeditovať životopisy svätcov, ktorí vynikali v úcte k Eucharistii. Rok Eucharistie zanechal vo mne rozhodnutie všetku silu pre moje kňazské účinkovanie čerpať z tohto zdravého prameňa. Zanechal vo mne radosť, keď som videl, že aj v živote spolubratov kňazov i v živote našich bohoslovcov znamená Eucharistia stále viac. Zanechla vo mne nádej, že bohoslovci, budúci kňazi, ktorí majú blízko k Eucharistii a k Panne Márii, „eucharistickej žene", budú dobrí a svätí kňazi, akých potrebuje Cirkev a svet v procese novej evanjelizácie.

Jozef Bieľak,spirituál

Rok Eucharistie som prežíval v spojení s naším Svätým Otcom Jánom Pavlom II. v duchu slov, ktoré povedal na začiatku svojho pontifikátu: „Nebojte sa!" Sám napísal: „Potrebujú ich počuť národy celého sveta. Treba, aby sa v ich vedomí obnovila istota, že jestvuje Ktosi, kto drží v rukách osudy tohto pominuteľného sveta. Ktosi, kto má kľúče od smrti a podsvetia. Ktosi, kto je Alfou a Omegou histórie človeka. A ten Ktosi je Láska. Láska, ktorá sa stala človekom, Láska ukrižovaná a vzkriesená, Láska neprestajne prítomná medzi ľuďmi. Je to Láska eucharistická, je to ustavičný zdroj spoločenstva."

Eucharistia je pre mňa i programom ako prežiť svoj život. Ján Pavol II. Nám to ukázal, naplniac slová obradov kňazskej vysviacky: „Pripodobni sa tomu, čo budeš držať v rukách a naplň svoj život tajomstvom Pánovho kríža."

František Reguly, vicerektor

Eucharistia je pre mňa nevyčerpateľným prameňom posily, nielen v tomto roku, Roku Eucharistie, ale tak tomu bolo pre ním, a verím, že tak bude aj po jeho skončení. O tomto dare našej viery by sme mali hovoriť v prítomnom čase, pretože Ježiš v Eucharistii je prítomný uprostred nás stále. Práve v tomto poznaní som sa počas tohto Roka Eucharistie utvrdil ešte viac. Kontemplovať Krista, aby iní rozpoznali jeho prítomnosť v mojich skutkoch.

Dušan Škrábek, vicerektor

Niet nič krajšieho, ako dať sa preniknúť Ježišom prítomným v Eucharistii.

Pavel Kolivoška, špirituál

Pútnik najvzácnejší

V celej histórii Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule nesporne z toľkého množstva udalostí, ktoré sú zapísané v jej histórii patrí návšteva najvzácnejšieho pútnika na Slovensku, pápeža Jána Pavla II. Nezabudnuteľnými ostanú jedny z jeho slov, ktoré vyslovil v Levoči: „Bratia a sestry, tu ste boli vždy silní, a to je sila Božia, proti ktorej ľudia nič nezmôžu. Vďaka tejto viere, vďaka tomuto presvedčeniu ste tým, čím ste. To je základ vašej identity a vašej vytrvalosti...Vaša minulosť dosvedčuje, že v Bohu bola vždy zakotvená vaša istota. Tu je aj cesta, ktorou máte kráčať v budúcnosti, a to na každom poli svojho života a svojej činnosti“(Levoča, 3. júla 1995). Nemožno zabudnúť na človeka, ktorý tak veľmi miloval naše Slovensko, čo niekoľko krát dal všetkým naplno najavo. Nech teda aj v tej dlhej histórii 190 rokov kňazského seminára veľmi jasne svieti pre našu generácii i pre tie, ktoré prídu v budúcnosti veľmi jasne a pripomína nám muža činu, modlitby a obety. Vždy nás vyzýval: „NEBOJTE, SA!“ Nebojme sa teda v budúcnosti svedčiť o Kristovi, aby o niekoľko rokov sa mohlo pozerať na tieto časy, ako na tie, ktoré svedčili o Kristovi a nebáli sa nástrah sveta.

svätá omša v Levoči 3. júla 1995

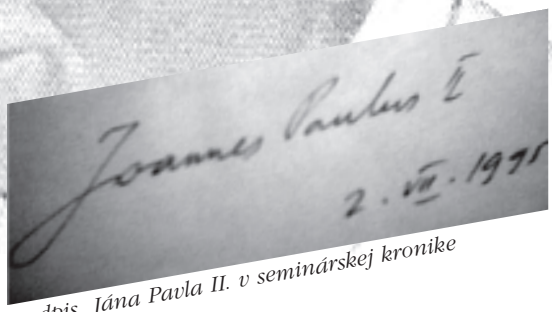

podpis Jána Pavla II. v seminárskej kronike

pamätná tabuľa na Spišskej Kapitule, inštalovaná 24.10.2005

Raven

Raven, raven black as soul,
which torture itself with fire,
thou sparkle in sun and even more
- you're bringing me inner retire.

Am I right, or getting lower?
because as raven flies through sky
- give me time to think this over:
I might fly and still - be shy!

Go to hell or joy in heaven?
«be thyself you fool» you say
being than – i look like raven:
feeling free, [but] corrupting day.

Raven, raven, black as sun
are you the Lord...or Daddy's son?
(I'm asking this everyone)

Now my beloved, you'd better think twice:
if you behave like giants or flee like mice.

Martin Trojan

Chlieb

Držím v rukách trochu Krásy
čo živí anjelov chóry
Čo dáva slnku svetlo
Bár by naše túžby nieslo
Ďaleko
od mŕtvych lastovičiek
tam kde život je viac než len kúsok nebies
Len smelo
objímať život a všetky lásky
ktorých už môžeš sa vzdať
Chlieb dáva znova a viac
s Krásou rásť a umierať a plakať
Neviditeľný
Otec Lásky a tiež jej Syn
čo na biedneho zhliada
i keď nie je bez vín
Farba hriechov je trpká i sladká
chuť Smrti
bez spiatočného lístka
Porazená
Mužom večného Chleba

Marek Ondra

Mária

Velebím ťa Pani,
na zrnkách ruženca.
Prosby i žalosti
vplietam ti do venca.

Velebím ťa Pani,
cez modlitbu krátku.
Matku môjho Pána,
radosť moju sladkú.

Velebím ťa Pani,
i za pomoc v boji.
Keď ma diabol raní,
láska tvoja hojí.

Velebím ťa Pani,
nikdy neprestanem.
Verím, že ťa uzriem,
až raz zo sna vstanem.

Ján Szentkeresty

Obliečka spolubratov štvrtákov

V stredu 5. októbra 2005 sa v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka konalo požehnanie reverend našich spolubratov štvrtého ročníka – denného štúdia. Svätú omšu v seminárskej kaplnke za účasti predstavených celebroval spišský pomocný biskup Mons. Andrej Imrich.

Hlavný celebrant v homílii poukázal na praktický život bohoslovca v kňazskom seminári i vo farnosti. Všetkých štvrtákov povzbudil, aby s úctou zaobchádzali so svojou reverendou, ktorá pred svetom ukazuje zasvätenie sa a odovzdanie Kristovi.

Po homílii nasledoval samotný obrad požehnania reverendy 14 bohoslovcov spišskej a rožňavskej diecézy. Potom nasledovala samotná obliečka.

Od tohto dňa začali bohoslovci štvrtáci nosiť svoje reverendy počas denného programu v Kňazskom seminári. Po prvý krát počas dušičkových prázdnin prídu v reverendách i do svojich farností.

Pavol Jurčaga

Adorácia Najsvätejšej sviatosti
otvorená náruč Krista

Pri pohľade na Svätú Hostiu vidíme nekonečnú lásku Krista k nám. Preto aj Don Bosko privádzal mládež k Najsvätejšej Sviatosti, mladého Dominika učil láske k nej a on sa stal svätým. To, čo mladý človek potrebuje vedieť je, že s Ježišom sa dá stretnúť najľahšie. Zo všetkých osôb na svete je Ježiš ten, koho je absolútne najľahšie potešiť. Ako veľmi sa Ježišovi musí páčiť, keď sa rozhodneme byť s ním - ako tí, koho on nekonečne miluje. Keď sa rozhodneme byť s tými, s ktorými byť chceme, s tými, ktorých skutočne milujeme, je to modlitba lásky.

Pretože ty si pre Ježiša tá najdôležitejšia osoba na svete, dňom i nocou ostáva v Najsvätejšej Sviatosti z lásky ku tebe. Všetko, čo od teba žiada je, aby si s ním bol aspoň hodinu denne. Jediná modlitba, ktorú Boh Otec nemôže odmietnuť, je modlitba za schopnosť stále viac milovať Ježiša, jeho jediného Syna v Najsvätejšej Sviatosti. Jeho láska ťa robí tou najmimoriadnejšou a najdôležitejšou osobou na svete. Boh sa vidí v nás. Pre teba samého by urobil to, čo vykonal pre celé ľudské pokolenie. Až tak veľmi si pre neho dôležitý. Nikdy to však nebudeš vedieť, ak ho nespoznáš v Najsvätejšej Sviatosti. Med prúdiaci zo skaly v osemdesiatom žalme je akoby sladká Božia láska Ježiša prúdiaca z jeho srdca v Eucharistii. Ale iba zlomené srdce môže túto sladkosť zakúsiť. Len pokorné srdce dieťaťa to spozná a môže začať milovať. Preto Boh dopúšťa utrpenie v našom živote. Je potrebné ako liek na našu pýchu. Kopija prerazila na kríži Ježišovo srdce, aby z tejto rany prúdila sladkosť jeho božskej lásky na všetkých, ktorí k nemu vo Sviatosti prichádzajú. Sladkosť jeho lásky je balzamom a útechou na trpkosť života a všetky bolestné odmietnutia v ňom. Pavol VI hovorí: „ Eucharistia je žijúce srdce každej z našich farností. Keď si pomyslíme na Cirkev a svet dnes, zdá sa, akoby sme mali duchovný výpadok energie, niektorí by povedali vybité poistky.“ (porov. Jn 3, 19) Musíme sa vrátiť k živému zdroju sladkej lásky, produkujúcej pravé svetlo, ktoré nám dáva jasný pohľad na našu jedinečnosť. Ak sa niekto cíti ako špina, zaobchádza s ostatnými ako so špinou. Ak si je niekto naopak vedomý svojej nekonečnej jedinečnosti, zaobchádza podobne i s ostatnými. Čím viac milovaní sa vidíme vo svetle Eucharistickej lásky, tým viac budeme milovať a to každého. Najsvätejšia Sviatosť je pre niekoho veľmi výnimočná. Pre Teba! Ježiš ťa miluje väčšou láskou, než je všetka láska, ktorá kedy od počiatku sveta jestvovala. Potrebujeme ďalšiu revolúciu: Priviesť celý svet k Najsvätejšej Sviatosti. Pretože nás proste NEMOHOL opustiť, ustanovil Najsvätejšiu Sviatosť, aby s nami ostal až do konca časov. Čím odpornejší a úbohejší sme, o to viac nám jeho nežné a súcitné Srdce vychádza v ústrety. Čím horšími sa cítime, o to väčšiu radosť mu robíme, keď sa pokoríme a prídeme k nemu. V Najsvätejšej Sviatosti je liečiteľom zranených, ktorý neprišiel pre zdravých, ale pre chorých. Skrze ustavičnú adoráciu Ježiš vysiela svoju lásku a milosť priamo k nám. Pápež Ján Pavol II. v encyklike Domicae Canae hovorí, že Cirkev a svet majú veľkú potrebu Eucharistickej adorácie, ktorú nazýva „autentickou obnovou.“ Vyhlásil, že toto bolo hlavným cieľom koncilu. Pavol VI. v Mysterium Fidei hovorí, že základnou nádejou koncilu bola nová éra Eucharistickej piety, ktorá má sprevádzať celú Cirkev. Ale stalo sa to, že eucharistická adorácia po koncile takmer úplne vymizla. Mysterium Fidei bolo v tomto prorocké. Najsvätejšia Sviatosť je náš skrytý poklad. Teraz je pochovaná našou nedbanlivosťou a zabudnutá vo svätostánku. Keď tento poklad lásky vystavíme našej ustavičnej poklone, staneme sa bohatými na plnosť Božích požehnaní a milostí. Adorácia je chvála za všetko, čo Ježiš vykonal pre našu spásu. Ježiš vydal svoje telo na kríž z lásky k nám, aby ho nám tak mohol dať a spolu s ním všetku svoju lásku vo svätom prijímaní. Eucharistia je Ježiš, Kráľ lásky. Adoráciou Ježiša v monštrancii priťahujeme na našu farnosť a celý svet milosti a zásluhy Kríža. Adoráciou vyhlasujeme Ježiša za kráľa tým, že mu vzdávame úctu, ktorú si naozaj zaslúži. Keď ho obklopíme svojou ustavičnou láskou, jeho tŕňovú korunu nahrádzame trónom slávy a tak ho snímame z kríža hanby. Keď celá Cirkev vyhlási Krista za kráľa skrze eucharistickú obnovu, keď by každá farnosť adorovala, potom on vyhlási svoje kráľovstvo a obnoví tvár zeme. Medzi Božím milosrdenstvom a vzkriesením je obrovská spojitosť. Božie milosrdenstvo je eucharisticky spojené s Veľkonočnou nedeľou vzkriesenia. Najväčším aktom Božieho milosrdenstva bude manifestácia jeho slávy zo Sviatosti Oltárnej. Teraz je ukrytý vo sviatosti. Jedného dňa ukáže svoju slávu a všetky národy ju uvidia. Nebude to jeho druhý príchod. Jeho druhý príchod bude ako východ slnka. Zjavenie jeho eucharistickej slávy bude ako prvé záblesky úsvitu. Svetlom jeho slávy bude jeho láska a milosrdenstvo. S každou vykonanou hodinou adorácie vychádzajú z Ježišovho srdca lúče a obkolesujú celý svet. Presne to povedal Ježiš svätej Gertrúde, že každá svätá hodina sa tak dotýka jeho srdca, že každý zakúsi nový účinok jeho dobroty v explózii Božej vďačnosti. Ustavičná adorácia je elektrárňou modlitby „explodujúcou“ milosti, z ktorých má osoh celé ľudstvo. Najsvätejšia Sviatosť je náš zmŕtvychvstalý Spasiteľ so všetkou mocou svojej lásky a milosrdenstva kto-

ré prúdi na všetkých, ktorí prichádzajú do jeho prítomnosti. Víťazstvo Nepoškvrneného Srdca Panny Márie bude eucharistická vláda jej Syna skrze rozšírenú ustavičnú adoráciu, ktorá prinesie novú éru, druhý, nový a slávnejší pozemský raj. Zastať sa Krista vo Sviatosti dnes, je ako zastať sa ho vtedy, keď bol na kríži. To, čo je dnes potrebné, je armáda kňazov, ktorí sú ochotní bojovať práve svojím postojom a osobným prihlásením sa ku Kristovi v Najsvätejšej Sviatosti. Pri slnečnom zázraku vo Fatime sa slnko začalo točiť v kráse mnohých farieb, ktoré schádzali na zem. Toto predpovedá prichádzajúcu slávu Oltárnej sviatosti. Kňazovi pracujúcemu s malomocnými raz položili otázku, ako to s nimi tak dlho dokázal vydržať. Jeho odpoveď znela: „ Bez každodennej hodiny adorácie pred Sviatosťou Oltárnou by som tu nemohol vydržať ani deň.“ Keď adorujeme Ježiša, on obmýva našu dušu, no nie vo vode, lež vo svojej presvätej krvi. Tam sme očistení od hniloby hriechu a sebalásky. S každou svätou hodinou, ktorú si konáme, k nám vystiera ruku a dotýka sa nás. Čím viac takto hnijeme, tým viac sa nad nami zmilúva. Čím poškvrnenejší sme, tým viac nás túži očistiť. Keby sme len mohli vidieť zmenu, ktorá sa v nás pri adorácii odohráva - sme vnútorne znovuzrodení do večnej mladosti s Kristom. Stávame sa nevinnými bez poškvrny tak, ako sme očisťovaní jeho presvätou krvou v bláznovstve jeho nekonečnej lásky. Tak ako je vínom, ktoré sa stáva počas slov konsekrácie Najsvätejšou krvou Krista, očistená kvapka vody, pričom sa stáva nevinnou, aj my sa stávame takými dotykom jeho lásky a mocou jeho milosti, keď prichádzame do jeho Božskej prítomnosti. „Ježiš na nás čaká s otvoreným náručím vo sviatosti svojej lásky“ (Dominicae Cenae) Inými slovami: Ježiš na nás vo Sviatosti Oltárnej čaká. Keby mu na tom nezáležalo, nebol by tam. Ustavičná adorácia prinesie a urýchli zjednotenie Boha s jeho ľudom. Všetci vieme, že ak niekoho veľmi milujeme, chceme byť s tým koho milujeme. To vysvetľuje tajomstvo našej katolíckej viery, tajomstvo Ježišovej skutočnej prítomnosti. Ježiš s nami deň i noc ostáva v Najsvätejšej Sviatosti jednoducho preto, lebo nás tak veľmi miluje, že nás nechce opustiť. V Paray Le Monial je nápis na stene: Ak veríš v moju lásku, ak naozaj VERÍŠ v moju lásku, potom uvidíš zázraky mojej lásky. Budem vládnuť v každom srdci a moje víťazstvo bude konečné a úplné, pretože budem vládnuť skrze všemohucnosť mojej lásky vo Sviatosti Oltárnej. Ježiš od svätej Margity Alacoque chcel, aby bol ustanovený sviatok jeho Najsvätejšieho srdca osem dní od sviatku Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi. Takisto žiadal, aby bolo neomylne jasné, že úcta k jeho Božskému srdcu je úctou k nemu v Najsvätejšej Sviatosti. Ona je Najsvätejšie srdce Ježišovo žijúce dnes medzi nami. Ježišovo naliehanie skrze svätú Margitu je v dnešných dňoch ešte urgentnejšie, ako bolo vtedy: „Žíznim strašným smädom, aby som bol v Najsvätejšej Sviatosti milovaný.“ Čím chcel povedať, že Eucharistia nie je vec, ale osoba a to osoba samotného Ježiša Krista. Povedal, že v Oltárnej Sviatosti nájdeme najmilujúcejšieho z otcov, nášho najlepšieho priateľa s najnežnejším zo všetkých sŕdc. Svätý Ján Vianney na vlastné oči videl Ježiša vziať do rúk tvár každého, kto k nemu prichádzal v adorácii dávajúc každému nežný bozk vďačnosti. (Oz 11, 4) V Najsvätejšej Sviatosti nachádzame nežnosť zo Srdca, ktoré vie najviac oceniť lásku nami dávanú. S každou svätou hodinou, ktorú konáme vychádza z Ježiša moc. Každá svätá hodina sa dotkne jeho srdca. Ono uvoľňuje svoju lásku na zem, až kým jedného dňa prídu druhé, nové Turíce. Oheň, ktorý zničí starý svet, bude oheň Božej lásky. Oheň Ježišovho srdca zničí chladnú nenávisť tohto sveta a založí kráľovstvo Božej lásky. Ustavičná adorácia bude príčinou a katalyzátorom tejto kozmickej udalosti. Každou návštevou Najsvätejšej Sviatosti nám Ježiš hovorí: Nespomínam si, kedy som ťa nemiloval. Prístup svätého Jána krstiteľa ku Kristovi by mal byť naším prístupom ku Kristovi v Eucharistii. Keď sa pozrieme na evanjelium, vidíme, že ľudia boli privedení rovno k Ježišovi. To by sme my dnes mali robiť – priviesť ľudí rovno k Ježišovi v Najsvätejšej Sviatosti, kde on naďalej koná všetky tie úžasné veci, ktoré v tých časoch robil pre ľudí. Takisto ako svätý Ján Krstiteľ poukázal na Baránka Božieho, celá Cirkev by mala poukazovať na Oltárnu Sviatosť. A preto slnko tancuje na oblohe - to je dôvod, prečo v ňom tak veľa ľudí vidí hostiu. Slnko poukazuje na Syna, pretože celé stvorenie nás pobáda prísť k Ježišovi v Najsvätejšej Sviatosti. Slnko tiež poukazuje na Syna aj preto, že jeho sláva príde čoskoro a z Eucharistie sa chystá preraziť do sveta. Keď sa tak stane: „ Blahoslavení tí, čo nevideli a uverili.“ Matka Tereza na otázku, čo obráti Ameriku a zachráni svet, povedala: „ Modlitba. To, čo potrebujeme, je aby každá farnosť adorovala Sviatosť Oltárnu.“ Veľká dôležitosť úcty k Najsvätejšej Sviatosti bola dôrazne vyjadrená pápežom Jánom Pavlom II na medzinárodnom Eucharistickom kongrese v Sevile, v Španielsku roku 1993. Pápež sa modlil, aby „ ovocím kongresu bolo ustanovenie ustavičnej adorácie v každej farnosti a kresťanskej komunite na celom svete.“ Na Zelený štvrtok roku 1994 kongregácia pre klérus vydala Direktórium o službe a živote kňazov. Tento dokument dáva silný dôraz na ustavičnú adoráciu keď vyhlasuje, že naša „viera a láska k Eucharistii nedovolia Ježišovi zostať so sebou samým.“ **Dokument takisto vyzýva každého kňaza, aby bol vzorom veriacim v eucharistickej adorácii.**

Z anglického originálu preložili:
Ivan Hupka, Martin Trojan
In: J. S. Ramirez: Letters to a brother priest

Toto je moje telo... Toto je moja krv...

A na Lenina zabudli...!

Ruskí sociológovia prekvapujú novými a väčšinovými percentami tých, ktorí tvrdia že perestrojka nebola potrebná, ale v skutočnosti priniesla len škodu tým, ktorí sú presvedčení, že Stalin bol „ Otcom národov“ a „Priateľom športovcov“, a že nebol úplným darebákom.

Medzi hrdinov minulosti nepatrí len Vladimír Ijlič, na ktorého odkazy sa už zabudlo, a nenavrhuje sa vrátiť k leninským ideálom. Ja som ešte mladý človek, no tie časy si veľmi dobre pamätám. Naším prvým vzorom bol Lenin, našou prvou detskou knižkou bola kniha o Leninovi. Ešte ako malým deťom nám rozprávali že neexistuje v dejinách lepší človek než on.

Hoci tie časy nie sú až tak dávne, Lenin nielenže nie je hrdinom, nielenže sa o ňom nečítajú žiadne knihy, ale milióny školákov a mladých ľudí vôbec nevedia o koho ide. A je to dobré ponaučenie, že tu na zemi neexistuje nič večné, ani večná autorita, ani večný idol.

Pre inteligenciu Lenin prestal byť symbolom čohokoľvek. V Rusku pre demokratov Lenin nepersonifikuje tyraniu a teror, pre „patriotov“ Lenin nezosobňuje obdobie komunizmu. Leninizmus zmizol z lexikónov v Rusku aj v celom svete, hoci marxizmus ešte pulzuje a Stalina majú v modernom Rusku radi.

Veľkosť a výsledky činnosti Lenina sú nepopierateľné a obrovské, nezmerné. Ale menovať ho na takomto základe veľkým politikom a výnimočným človekom znamená nechápať jeho personu. Základnou a odlišujúcou schopnosťou Lenina bola dovtedy nevídaná krvavosť jeho vlády. Po stránke veľkosti a exaktnosti jeho zločinov je Lenin unikátny, v histórii ľudstva je geniálnym lotrom. Uvažovanie na tému nakoľko taký človek môže byť „humánnym, inteligentným, krištáľovo čestným atď., môže byť prijateľným len pre ľudí s poškodenou morálkou.

Mnohí z tých čo súhlasia s monštruóznosťami spáchanými Leninom, romantizujú osobu tohto zlosyna. Človek ktorý sa odvážil odmietnuť všetky možné atribúty ľudskosti, rozbiť všetky tradície, zákony a princípy mravnosti, ktorý dokázal rozliať moria krvi a pritom to všetko čo urobil má globálny charakter a dôsledky, to je zlosyn a síce geniálny zlosyn, a to znamená že „ má právo“ a je ospravedlnený.

Ak však pozrieme na osobu Lenina objektívne, tak nemal ani jednu z nejakých výnimočných kvalít. Ak to všetko spáchal, tak mu to dovolila len jeho zvieracia krutosť a zloba, absolútny cynizmus a šialená deštrukčná energia. Jeho priemerný intelekt a ničím nevynikajúce schopnosti pre to neboli žiadnou prekážkou.

Jediné čo je ešte aktuálne vo vzťahu k “Otcovi revolúcie“, je jeho mauzóleum. Myslím že mauzóleum je potrebné nechať tak ako je. Napríklad ako odplatu. Lenin vykonal nad obrovskou krajinou experiment, za ktorý zaplatila milióny, a nie rubľov, ale životov. Rusko teraz vykonáva experiment nad Leninom, pre ktorý nie sú potrebné žiadne obety, len istá menšia suma peňazí. Okrem toho tu ani netreba hovoriť o kresťanskej morálke, veď aký mal Lenin vzťah ku kresťanstvu a morálke? A je to experiment mimoriadne mierumilovný, ktorý navyše dovoľuje robiť skutočne dôležité vedecké objavy. Zopakovať ho už asi nebude možné, pretože si nemyslím, že nejakú telesnú schránku budú tak opatrne chrániť ďalšie desiatky rokov.

Tí, ktorí bránia pochovať Lenina a uctievajú ho – to sú veľmi zaujímaví ľudia. Neviem, či existuje iný podobný príklad v histórii ľudstva, keď pre veľkú, alebo skôr obrovskú lásku k človeku jeho ctitelia bránili jeho pohrebu a menovali každý pokus pochovať svoj idol rúhaním. Nakoniec je to tiež trest, ak telo neodpočíva v pokoji nie kvôli nejakým machináciám či chamtivosti, lež pre nadmernú lásku. No ak nezachovajú matériu, duch vždy bude triumfovať nad ňou.

Gleb Česnokov

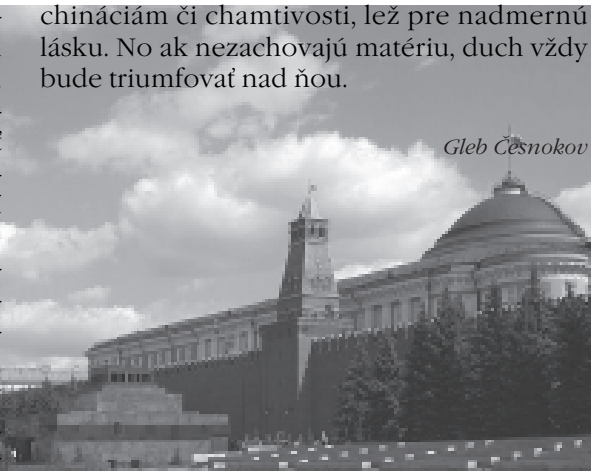

...keď malí „šintri vytáčajú"...

Každý vyučujúci má radosť z vydarenej vyučovacej hodiny. Ani katechéta neutají svoju radosť po vydarenom katechetickom dianí. Najčastejším javom, s ktorým sa katechéti stretávajú je úspech aj neúspech v jednom katechetickom stretnutí. Praktikant začínajúci svoju katechetickú prax je vystavený istým nebezpečenstvám, ktoré musí prekonať. Obyčajne je to strach z vyučovacej hodiny. Aby sa táto nepríjemnosť ľahšie prekonala, vopred si ide pozrieť konkrétnu triedu, oboznámi sa s prostredím a s atmosférou, aká vládne počas vyučovacieho procesu. To je veľká pomoc pre jeho osobnú písomnú prípravu. Ľahšie zvláda aj samotné katechetické dianie, ktoré je buď úspešné, alebo čiastočne úspešné a čiastočne neúspešné.

Stáva sa, že praktikant napriek svojej príprave, ktorej venoval nemálo času, je nešťastný z katechetického diania. Stretol sa totiž s niečím, s čím vopred nepočítal, napríklad: že svojou nedisciplinovanosťou ho „vytáča" jeden či skupina malých „šintrov". V tejto súvislosti treba poznamenať, že najčastejším prejavom nedisciplinovanosti sú slovné poznámky. To sú asociácie niektorých žiakov na základe počutého slova a nimi hneď vstupujú do výkladu praktikanta. Je to veľmi nepríjemné. Znesiteľnejšie sú poznámky, ktorými sa prejavuje záujem o preberanú tému. Ak však výklad praktikanta je prerušovaný nesúvislými poznámkami, môže sa stať, že vtedy niektorí „šintri" pokazia celý vyučovací proces, rozbijú celý kolektív a žiaci medzi sebou už nie sú jednotní. Vtedy je praktikant schopný urobiť iba jedno: venovať sa tým, ktorí dávajú pozor, čo nie je celkom správne. Po celej tejto skúsenosti je praktikant znechutený. Svoju pozornosť sústreďuje na nevydarenú hodinu, a má pokušenie považovať školskú katechézu za zbytočnú.

Skúsme však posunúť vec ďalej. Predstavme si opačnú situáciu, v ktorej by praktikant začínal svoju katechetickú prax tak, že každá katechéza by bola úspešná, čo dnes považujem za zriedkavosť alebo dokonca za nemožné. Možno by si niekto myslel, že úspech či zdar, ktorý tak niekedy druhým závidíme je vrchol a požehnanie pastoračnej činnosti. Dlhoročné skúsenosti mnohých katechizujúcich kňazov majú jedno spoločné: Boh neraz požehnal napriek „nevydarenej" katechéze. Na druhej strane však: Boh nepožehnal nášmu „úspechu". Katechéza totiž nie je čisto ľudské a prirodzené dianie. Centrom každej opravdivej katechézy je Boh. V katechéze ide nielen o komunikáciu medzi katechizujúcim a katechizovanými. Je to komunikácia Boha, katechizujúceho a katechizovaných. Aj keď „úspech" v katechéze spôsobí radosť, rovnako nech je vítaný aj „neúspech" v katechéze. Už prvé „neúspechy" dávajú príležitosť praktikantovi pouvažovať nad tým, čo v budúcnosti nemožno zanedbať, načo treba počas celého vyučovacieho procesu dávať pozor.

Preto pre praktikantov ponúkam tieto rady, ktorých by sa mali držať počas prípravy:

1. V súvislosti s témou je veľmi dôležité mať jasno, čo je jadro témy a čo chcem, respektíve čo musím vysvetliť.
2. Vysvetlenie musí byť jasné, prístupné schopnostiam a veku žiakom.
3. Ak viem čo chcem vysvetliť, musím vedieť aj prečo. Inými slovami povedané: musí byť jasný cieľ.

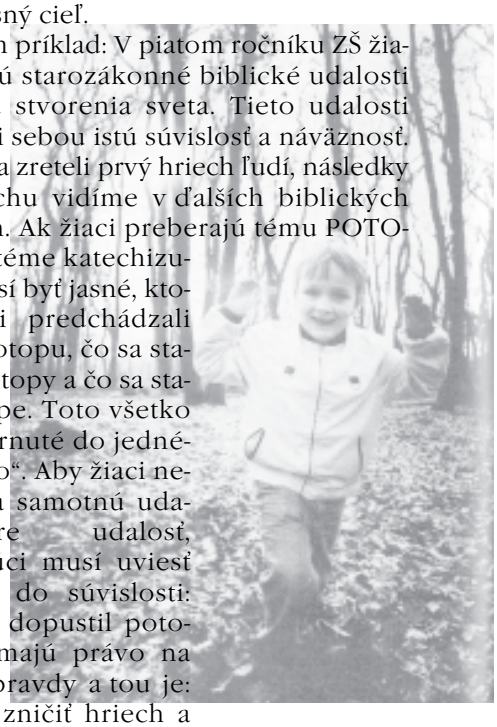

Uvediem príklad: V piatom ročníku ZŠ žiaci preberajú starozákonné biblické udalosti počnúc od stvorenia sveta. Tieto udalosti majú medzi sebou istú súvislosť a náväznosť. Ak máme na zreteli prvý hriech ľudí, následky tohto hriechu vidíme v ďalších biblických udalostiach. Ak žiaci preberajú tému POTOPA, v tejto téme katechizujúcemu musí byť jasné, ktoré udalosti predchádzali samotnú potopu, čo sa stalo počas potopy a čo sa stalo po potope. Toto všetko má byť zahrnuté do jedného slova „čo". Aby žiaci nevnímali iba samotnú udalosť pre udalosť, katechizujúci musí uviesť celú tému do súvislosti: prečo Boh dopustil potopu? Žiaci majú právo na poznanie pravdy a tou je: Boh chcel zničiť hriech a nie ľudstvo.

4. Písaním sa učím presnejšie vyjadrovať, nadobúdať vlastné stanovisko. Nech je reflektívne, lebo písaním sa učíme premýšľať. Písanie môže byť aj automatické, tu sa totiž v súvislosti s témou sa môžeme nechať viesť svojimi nápadmi. Pri danej téme sme písaním na stope nejakého riešenia a usilujeme sa niečo vyjadriť. Dostávame sa bližšie k sebe a uvoľníme sa vtedy, keď sme našli riešenie alebo spôsob vyjadrenia.

Písaním sa učíme nielen písať, ale aj vyjadrovať a nájsť súvislosti. Osvojením si tejto praxe postupne pracujeme na tých daroch, ktoré nám Boh dal.

Pavel Kolivoška, špirituál

Do tvojich rúk, Pane, poríčam svojho ducha

Takže už z tváre do tváre –v skutočnej slobode
Božieho dieťaťa a v plnej oslave.
Už netreba prst do rán vkladať.
Netreba ani od strachu na zem padať.
Už je všetko jasné, pritom také krásne.
Závoj sa rozplynul, keď zletel pod hlinu,
a oko vidí, čo ešte nevidelo.
Zakývalo otvorené nebo.
A život prestal sa krvou potiť.
Tŕnistá úzka cesta vbehla na diaľnicu
ku príbytkom Božím, ktoré za vinicu
odmenou sú zbožným.
Okolo špalier dvanástich farností
ako Jakubových kmeňov.
Jasajú v radosti tí, čo nás predbehli.
V rukách palmy, na čele zas vavrín.
Aká to musí byť radosť stretnúť duše,
ktorým po čele stekala voda z vlastnej dlane,
ktorých spoza mriežok
oslobodzovali vlastné ruky
štólou previazané.
Či to nie je zadosť?
Radosť a vďaka premieňa sa
na hymnus Najvyššiemu.
Hľa, kňaz, ktorý Boha viac poslúchal ako ľudí.
To preto svet tak zúril.
Prenasledovaný, opľúvaný,
pohadzovaný a postrkovaný
podobný figuríne na záplatu.
Lebo taká bola cesta kňaza oddaného Cirkvi.
V tie dni aj vietor kvílil.
Trpel dvojnásobne: každé pokľaknutie
z bolesti strúhalo nový šteblík hore.
Tam kde každú rieku povolá si more.
Preto tak pokorne na kolená padal,
kým sa ešte dalo, pokým ešte vládal.
Kým ho vlastná via crucis na plachty pribila.
A tak v tichých mukách, tichý jak baránok,
dopĺňal, čo chýba poraneným bratom.
Na svojej Golgote za duše modlil sa v dobrote.
Prenikavé, krotké oči dnes už vidia zoči-voči.
Telo dodýchalo.
Duša odletela.
Zrnká z bolestného do Svetla putujú,
aby sa v slávnostnom tešili vzkriesení
a prosbou slúžili aj nám raz k spaseniu.
Ukáž mu, Pane, svoje milosrdenstvo
a daj mu svoju spásu,
lebo tvoj spravodlivý žil z viery.

František Dabiar
(báseň, ktorá odznela na pohrebe
vdp. Adolfa Hrubca)

S úctou a láskou si chceme v tejto chvíli spomenúť na dvoch kňazov, ktorí dnes už, veríme, hľadia na Božiu tvár a prihovárajú sa za nás. Ich kňazský život bol v mnohých chvíľach príkladom pre duše, ktoré im Boh zveril, aby ich privádzali do Božieho kráľovstva. Kristus, z ktorého v ťažkých časoch neodklonili svoj zrak ich dnes iste ožaruje svojim svetlom a napĺňa večným pokojom. Za všetky obety a kríže, ktoré niesli na svojich pleciach a obetovali aj za nás, budúcich kňazov nech Pán odmení večnou slávou v nebi.

vdp. Adolf Hrubec

duchovný na odpočinku v Spišskej Kapitule, narodený v Osade nad Oravou, kaplán v Tvrdošíne a Ružomberku, správca farností Chrasť nad Hornádom, Spišský Hrušov, Chmeľnica, Hybe, Dovalovo, Brutovce, Vydrník, Huncovce, Spišské Hanušovce, Podbiel, na odpočinku vo Svite a v Spišskej Novej Vsi v provinciálnom dome sestier Božského Vykupiteľa zároveň ako duchovný správca zomrel v 83. roku života a 56. roku kňazstva.

vdp. Andrej Onderko

duchovný na odpočinku v Spišskej Kapitule, kaplán v Ružomberku, správca farností Spišská Kapitula, Jankovce, Snina, Remetské Hámre a Koprivnica zomrel v 79. roku života a 48. roku kňazstva.

Requiescat in pace!

3. celoslovenský eucharistický kongres na Slovensku

Slávnostnou svätou omšou na Námestí Jána Pavla II. v Bratislave- Petržalke vyvrcholil 3. celoslovenský eucharistický kongres. Svätú omšu celebroval pápežský legát kardinál Jozef Tomko. Spolu s ním koncelebrovali kardinál Ján Chryzostom Korec, arcibiskup Ján Sokol a ďalších 24 biskupov zo Slovenska i zo zahraničia, ako aj desiatky kňazov. Na námestí bolo podľa organizátorov prítomných 100 tisíc ľudí.

Kardinál Tomko sa vo svojej homílii zameral na Eucharistické tajomstvo a jeho vplyv na život človeka. Vyzval veriacich, aby dbali na nedeľu a nedeľnú svätú omšu. Povzbudil ich, aby často pristupovali ku svätému prijímaniu a aby si nachádzali čas na eucharistickú adoráciu.

Časté sväté prijímanie je zdrojom mimoriadnej sily. Sám Kristus k nám prichádza, on sám nás povoláva: „Poďte ku mne všetci, ktorí ste obťažení a ja vás občerstvím." Ján Pavol II. sa zdôveril: „Je krásne, keď môžeme spočinúť na Ježišovej hrudi ako milovaný učeník a nechať sa preniknúť nekonečnou láskou jeho srdca... dlhšie sa utiahnuť v duchovnom rozhovore, v tichej adorácii, v postoji lásky pred Kristom prítomným v Najsvätejšej sviatosti. Koľkokrát, milí moji bratia a sestry, som mal túto skúsenosť a načerpal som z nej silu, potechu a podporu" (Ecclesia de Eucharistia, 25)!

Medzi obetnými darmi pre legáta bola aj výzva proti nemorálnosti, ktorá sa prejavuje v reality show Vyvolení. Zúčastnení toto gesto prijali s veľkým potleskom. Po svätej omši vyvrcholil kongres slávnostnou eucharistickou procesiou na námestí Jána Pavla II.

Liga majstrov v seminári

Dňa 5.10.2005 sa konala previerka futbalových schopností našich prvákov. Nízky počet „bojaschopných" prinútil nováčika nastúpiť s posilami skúsených borcov – František Reguly, Ondrej Borsík, Ján Kuboš. Výber „fakulty" nepredstavoval ideálne zloženie. Kapitánovi tímu sa podarilo zložiť kompletné mužstvo aj s dvoma náhradníkmi. Výber seminára nastúpil ako domáci. Na prekvapenie všetkých úvod patril jednoznačne nováčikovi. Posily sa ukázali ako dobrý ťah. Domáci - výber seminára síce pohrozili dvoma propagačnými strelami, ale už o malú chvíľu dostali lekciu z efektivity, keď kolmú rozohrávku vicerektora zakončil rýchlonohý špirituál Ján Kuboš. Bolo 1:0. Tlak domácich sa stupňoval a brankár hostí predviedol pár pekných zákrokov. Vyrovnávajúci gól prišiel – 1:1. Avšak ďalšia rýchla akcia, na konci ktorej bol opäť špirituál , rozjasala rady nováčika. Bolo 1:2! To vyzeralo vážne. Hostia neustále hrozili brejkmi, a skóre mohlo vyzerať aj inak. Osobná obrana na ťahúňov mužstva sa ukázala správna. Do prestávky domáci – výber seminára skórovali dvakrát a nováčik už ani raz – 3:2. Druhý polčas sa už niesol v réžii domácich a štyri následné góly rozhodli o víťazstve domácich 7:2.

Góly hostí: Kuboš (2)
Góly domácich: Čižmár (4), Chovanec, Zibura, Holík
Zápas viedlo rozhodcovské trio: Dobrovič, Tomašov, Novotný
Zostavy tímov: prváci: Taraj – Reguly, Dubecký, Bašista, Čellár, Pasiar, Rajner, Borsík, Kuboš, (Zemenčík, Tkáč).
výber fakulty: Urban – Holík, Drdák, Rimbala, Zibura, Rataj, Kupferschmidt, Hlavatý, Čižmár (Chovanec, Cvoliga).

Všetci ukázali bojovnosť a fér hrou i peknými akciami pripravili pekný športový zážitok.

Max Kašparú v Kňazskom seminári

V rámci seminárskeho programu „Formačné aktivity" navštívil Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule vzácny hosť psychiater, lekár a stály diakon h. doc. MUDr. Dr. Mgr. Mgr. Jaroslav Max Kašparú.

Stalo sa tak 23. a 24. septembra 2005. Max Kašparú sa vo svojich prednáškach venoval formácii a informácii v oblasti duchovného života laika, nezabudol spomenúť aj vplyv osobnostných štruktúr na ľudské jednanie. Hneď po týchto prednáškach nasledovala diskusia so študentmi a bohoslovcami Teologickej Fakulty. Boli to otázky, ktoré zaujímajú mladých ľudí, postoj k viere a podobne.

Český psychiater v sobotu poukázal na krízy viery z pohľadu psychológie a psychiatrie. Pre všetkých prítomných boli tieto prednášky obohatením. Veľká vďaka patrí otcovi rektorovi Mons. Jozefovi Jarabovi, že aj v rámci pastorálnej psychológie umožnil tieto prednášky študentom teológie.

Max Kašparú pricestuje na Spiš do Kňazského seminára začiatkom budúceho roka, kde bude odpovedať na otázky bohoslovcov, ako sám prisľúbil.

Púť bohoslovcov do Levoče

V prvú októbrovú nedeľu sa už tradične koná púť bohoslovcov z Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule na Mariánsku horu v Levoči. Táto púť sa koná tradične aj ako poďakovanie Nebeskej matky za dary a milosti v živote Kňazského seminára. Bohoslovci zároveň ďakujú za rôzne duchovné dary od dobrodincov.

Spracovali: Pavol Jurčaga a Juraj Cvoliga

„Výchovou k múdrosti
je bázeň pred Pánom,
pred slávou je však pokora.“
Prís 15,33